

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

נד א מיי פ"ג מהל'
 אישות הל"י טוש"ע
 אה"ע קי' לא קעי' ז'
נה ב ג מיי וטוש"ע שס:
נו ד מיי פ"ז מהל' אישות
 הל"ח סמג עשין מה
 טוש"ע שס קעי' א:

יום' ר"י חזקן

ספקא למלוות. הוראי.
ואמר חזקוני פירוט לא
כלום הוא: מנה הוראי
[הוא]. הוראי כאילו מנה
התקשר לי בפרטה
החזיק הוציא חצי פרטה
הוציא חצי חצי פרטה:
חציין בפרטה מהו. דע
כי שם מנה הוראי שיהיה
שש מחלקים על השחבון
ותר מנשכולו אחד
ומחלקי כי הוא שנה
מחלק הפרטה אלא
הוא ומסך דאף כ"ה
אמרי מנה הוראי הוא
הוא ועבי' חז' רבוי
חלק האשה ותר
שקדשוני חולו יחד: כל
ביתמיהו חולו רבנן.
שקדשוני חולו היום:
שהי חציין בפרטה.
הוא לא מצוין למידי
מנה הוראי הוא דבבב
אזר אמר לא שיהיה מנה
הוראי אלא בשעוריה
ירבדים חלק מינינא:
בחד דימנא קאמר. הוא
כאילו אמר כולו בפרטה
ומקדשוני אז דימנא אז
אשה מתקדשת לחאמס
לא חלק לימנא שטת
דימנא הוראי חולין
כהי חז' דעני קאמי
מקדושתא דרא אמרי
מנה הוראי הוראי [ורין]
בעיא ולא אישטת
ומקדשת מספק וכן נעת
הר"ם ז"ל. ואיכא שם
דמפרש שם חציין
בפרטה מנה הוראי
מחזיא קומדנתא דאם
תמנא לומר מנה הוראי
הוציא דסבר אז אמרין
מנה הוראי בחרי יבבוי
וכן האב כתי דירבוא
וספקי נבדולו בעיא לא
אישטת התיקני מה
שפשוטו ותר דאמי כי
אסיא אמרין מנה
הוראי בחציין חצי
פרטה חז' בעיא אז

שמע מינה בעלי חיים. פי' לאכלא לנ"ד אין דיחוי א' שגדמו מחירים וגררסם ולדריה קרבה וס"מ דיחוי מעיקרל הוי דיחוי פי' א' נראית לנפול דליכא מאן דפליג דאין דיחוי אלף צנראה ונדחא פי'סמ' דיחוי צדמים פי' יס תורת דיחוי דבצר שאניו קדוש אלף למיזי גנון וז' שמתחילה לא הקדישה אלף למייה שחמכר יוקדשו דמי תליה ששרי ליקרב לתפולא אלף היתה רחמי ואפי' כל עלה תורת דיחוי לדחות מעל המוצח לעולם ולא אמרינן אין דיחוי אלף דבצר שהוקדש לגופו ליקרב וא"ת לנה לי לוימר הני תריי ש"מ פי' דיחוי צדמים ודיחוי מעיקרל וילא א' אפשר לדיחוי מעיקרל שלא יאה דיחוי צדמים ויש לומר דאשכח דיחוי מעיקרל א"ע שקדוש קדושת הגוף כדארמ' ר' יוחנן פ' נגמר הדין (פאהרין 97 מ.) כגון אכל חלב והפריש קרבן ועבד עצדת כוכבים^א וזכר וז' וואל ונדחא כעבד עצדת כוכבים משום דזבח שרעים חושבה דיחוי ולא דוקא נקט הכס והפריש קרבן תחלה דה"פ עבד עצדת כוכבים ואח"כ הפריש קרבן והשתא הוי דיחוי מעיקרל דהא ר"י^ב הוא דאית ליה דיחוי מעיקרל הוי דיחוי אלף משום אידך מילתא דרבי יוחנן דמייתי הכס אכל חלב והפריש קרבן וגשתתה וחזר וגשתתה דלא מני למימר דגשתתה תחילה כיון דשטריה הוא^ג לאו צר הפריש הוא נקט נמי הפריש קרבן ועבד עצדת כוכבים ואשכחנן נמי קדושת דמיס א"ע דלא הוי דיחוי מעיקרל כגון המפריש נקבה לפסחו וילדה זכר והוי קדושת דמיס דאין פסח צא מנקבה ולא הוי דיחוי מעיקרל ששרי הולד ראו הקדריז פי' ספרים דגרסין ש"מ קדושת דמיס מדחה ומפרס דוחה תמורה מליקרב מוקמייה ומתורה יוויאל צה ולא נהירא דהא צברימות

רס אם נדחו ידחו לעולם
בשחוטין חבל צעלי חיים
זהמה כשחזר ולקח חזיה
וז שמתחילת הקדישה לא

⁶ ש"מ בעלי חיים נדח
 הוי דחוי וש"מ יש ד
 חציץ בחצי פרוטה
 מהו כיון דאמר לה
 דילמא מונה והולך
 מונה והולך הוא
 בפרוטה מהו כיון
 ופרוטה⁶ פסקה למילת
 מונה והולך הוא או
 והולך הוא חציץ
 בפרוטה למחר מהו
 פסקה או דילמא ה
 מתחלו מהאדינא וי
 למחר⁷ שני חציץ ב
 בחד זימנא קאמר לה
 מתקדשת לחצאין כ
 שתי בנותך לשני בנ
 נותן ומקבל אולנין וה
 בתר ידידו אולנין וה
 פפא בתך ופרתך בכ
 בתך בחצי פרוטה ופ
 דילמא בתך בפרומו
 תיקו⁸ בעי רב אשי
 מהו⁹ בתך בחצי פרוט
 או דילמא בתך בפ
 תיקו הווא גברא ד
 אמר לא צריכי שומא
 שומא אי דאמר לה
 לא פלגי דלא צרי
 הא לא שוו כי פ
 צריכי שומא דהא
 דאיתתא לא בקיאה
 נמי¹⁰ פלגי רב יוסף

בְּעֵי חַיִּים נִדְּחִים, אִם נִלְכְּדוּ
אֶחָד יִדְּמוּ אֵלֶּה בְּשׁוֹמְטִין אֶלֶל
קִרְיָה הֵךְ צִהָמָה כְּשִׁמְרוֹ
שִׁמְתַּחֲמֶלֶת הַקִּדְשָׁה לֹא נִרְדָּה

וְשׁ"מ דְּחִי מַעֲקִירָא
וְיוֹ בְּרַמִּים *בְּעִי רַבָּא
וְחִצִּיךְ בַּחֲצִי פְרוּטָה
בַּחֲצִי פְרוּטָה פִּסְקָה אוֹ
זֶה אִם תִּמְצֵי לֹאמַר
יִיךְ בַּפְרוּטָה וְחִצִּיךְ
לֹאמַר לֵה בַּפְרוּטָה
הָא דִּילְמָא כָּל בְּיוֹמִיה
לֵל כָּל בְּיוֹמִיה מִזְנֵה
פְרוּטָה הַיּוֹם וְחִצִּיךְ
וְיוֹן דֹּאמַר לֵה לְמַחַר
קֹאמַר לֵה קְדוּשִׁין
מִר לֹא נִגְמְרוּ עַד
פְרוּטָה מִהוּ הֵכָא וְדֵא
וְאֵה דִּילְמָא אִין אִשֶּׁה
לֵה תִּיקוּ: *בְּעִי רַבָּא
בַּפְרוּטָה מִהוּ * בְּתַר
כֵּיכָא מְמוּנָא אוֹ דִּילְמָא
לִיכָא * תִּיקוּ בְּעִי רַב
וְזִתָּה מִהוּ מִי אִמְרִין
בַּחֲצִי פְרוּטָה אוֹתֵיהּ
וּפְרִתָּךְ בְּמִשְׁכִּיבָה
תָּךְ וְקִרְקַעַךְ בַּפְרוּטָה
וְקִרְקַעַךְ בַּחֲצִי פְרוּטָה
וְזִתָּה וְקִרְקַעַךְ בַּחֲזָקָה
קְדִישׁ בְּשִׁירָאֵי רַבָּה
רַב יוֹסֵף אִמַּר צְרִיכִי
בְּכָל דְּהוּ כּוֹלֵי עֲלָמָא
יִשׁוּבָא אִי דֹאמַר
יִגֵּי דֹאמַר חֲמִשִּׁין
שְׁשׁוֹ חֲמִשִּׁין רַב וְיוֹ
כִּשְׁמוֹא לֹא מִמְכָּה
אִמַּר שׁוֹה כֶּסֶף הִרְרָה

דחיו לעולם ואיכא למי"ד (בימוא דף קע.)
עלי חיים שנדחו חזרים ונרצין ולדירה
לקח חתיה: דידיו מעיקרא. כגון זו
ליקרב ואיכא למי"ד (בפסוק (ל:))
דפליג ואמר אין דחיו אלף גזירה
ונדחה: יש דידיו בדמים. יש מורת
דחיו דבצר שאינו קדוש אלף למי
כגון זו שמתחלה לא הקדישה אלף
לדמיה שמתמר ויקדשו דמי חתיה
שחרי ליקרב לתנאין לא היתה ראיה
ואפ"ה חל עלה מורת וילא לדמות
מעל הנזנח לעולם ודחיו לאמרין
אין דחיו אלף דבצר שהוקדש לגופו
ליקרב: פסקה. והוא ליה כמקדש
לתנאין: בונה והורץ הוא. וישראל
דמילתא אמסקנא חמי קאי ולא
לתנאין הוא דהא חל פרוטה לאו
צר פסיקא הוא: כיון דאמר בפרוטא
פסקה. ולא היה תחילה דצירו אלף
לתניה וטעה לומר שמקדשין לתנאין:
ב"ב ביומיה. הואיל ונדעמיה לגומרו
היום: דשני בני. ואם גדולים
ועשאוהו שלית לקדש: וא"ר אבא
בתן בפרוטא. למדע ליע דציר דצירו
מפרוטא לא מקדשה ופרתו לא אמר
על פרוטה אלף שחקנה לו כשימשנה:
וקרבנן בחוקה. כשחזיק צד:
א"ר צירי שומא. שיטמו אותן
שמים קודם שנקבלם: צירי
שומא. וכיון שלם שמואם חתלה צירי
מקודשת דמפרש ואיל: ב"ב דהו.
התקדשי לי צנן כמו שהן: ד"א צירי
שומא. דציר מפרוטא לא שוו: אי
דאבוי". התקדשי לי בתמשים וזו
והרי לך אלו דמיהם: ושזו חמשיין.
מיהו לא שמואם נקדאין קדוש לך:
זה חמשיין ולא שזו חמשיין
וזו חמשיין רבה אמר א"ר
אמר צירי שומא כיון
ותה איכא דאמרי בכל דהו
הוא בכסף מה בכסף קרין
אף

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיָה
 לָהֶם לְנֶחֱמָה לֵימָּה ^א לְרֹב יְהוֹנָתָן אֲשֶׁר־אֵלֶיךָ
 פָּקַד בְּחַרְבָּהּ דְּכָרִיתוֹת (סע) סְלִיגֵי זֶה
 הֵיכַל דְּפָרִיז בְּסֻקֹּף כְּרִיתוֹת (סע) עֲלֵה
 מִצְבֵּי שְׁמֵשׁוֹן מֵהֵמָּה לְדַמְרָה לְדַמְרָה עֲלֵה
 סִתְחָז וַיִּמְכֹּר [וַיִּצֵּא] דְּמִמּוֹ פֶּסֶת] וְרִבִּי
 זִרְשָׁא יֵרֵכֶה עַד שִׁסְתְּחָז וְעוֹד כִּיּוֹן
 וְלֹא קְדָשִׁים (דף ק: :) גְּזִי מִפְרִישׁ נִקְבָּה
 מִשְׁמֵשׁוֹן כְּדֵהֵיכָא אֶפְלִיז רִבְנָן מְרוֹד
 דְּמִים מִתְּחַז עַד גִּמִּי קְרוֹשׁת מֵהֵמָּה ^ב
 וַיִּשֶׁם חֵלֶה בְּצוֹפּוֹת ^ג וְלִמְלִתָּה דְּרִבִּי יִחְזֵק
 הֵיכָא אֲמִינָה לְקוֹשִׁיעִי מִדְּרִבְנָן וּמִמְלִתָּה
 וַיִּשֶׁם חֲתָמָא אֲמִינָה לֹא יַעֲיֵל וְהָאֵל
 וַיִּמְעַת אֲבָל אֵל הֵייוֹ דְּעִידִים שְׁמִתְלָה
 קְדוּשִׁין אֶל ה' דְּהוּ שְׁפִטוֹ קְדוּשִׁין
 וַיִּיָּדָן בְּפִרְשָׁה הַיּוֹם וְחִצִּיךְ בְּפִרְשָׁה
 קְדוּשִׁין דִּלְכָּךְ נִינְהוּ דִּלִּי גְדוּלִּית
 וַיִּבְחַר נִתְחַן קְדָמָה לְדוּקָא שְׁחִירָא
 עֲנִינִים מִקְדָּשִׁין אֲבָל הִבְחִיר אֲמִינָה
 מֵהֵמָּה כְּגוֹן רַחֵל לְרִאשֹׁן וְלֵאלֹהִי אֲשֶׁר־אֵלֶיךָ
 קוֹף שְׂדִיעָא לְהוּ בְּחַר מְכוּ ^ד וְהִדְרָה עֲנִי
 בְּקוֹשְׁטֵרס וְחִימָה לְקִשְׁנָן פ"ב (דף מה.)
 הֵמָּה מִקְדָּשִׁין וְשִׁמְשֵׁם שְׁמִין אֶת הַיִּמִּיר
 בְּכָל דְּהוּ כּוּלִי עֲלֵמָא לֹא סְלִיגֵי
 זִבְטֵר שְׁמִין אֶת הַיִּמִּיר מִתְחִילָה
 שְׁלִיזוּ כִּי שׁוֹף פִּרְשָׁה מִשְׁמַע שְׁעִיר:

חף
א חקושה דמים ליפסל משום דחוי. ליטנא אחרינא יס
ו שפאקדושה שעדיין לא קנה תורה משל חבירו. ואיני
למים בשעה שאינה ראויה לגופה כגון הכא דכי אק
דלא וליהי דחוי אלן ראקדשיה לגופה וזכר
לקרב וקדושה דמים מיין דלמור חספאז וטובה
יש דחוי דמים חדא מילתא הוי אלן שפאקדושה

בשיראין אלו: לא סמכא דעתה.
זורה בה ודאי מקודשת דהו"ל כמאן
ספ דוקא היכא דקין שקצוצן ערכו:
איל וצקילי וכו'.

ה חציה לא הקדישה אלא לדמיה ו

אמר לה שהן שרין כך וכך אלא אמר לה התקדש
 ואינה מקודשת עדיין עד שתשום אותן אבל שמו ול
 חר שתשומי אותן: **זוה בסף**. דאמרי בכל דוכתא

י"ט דחוי ניהגת אלא צקדושת הגוף שהרי זו כשהו

שנבא לקמן: שומא
כדמפרש: בכל דהו. מ
שיהיו שוין כמו שאמר
דאמר התקדשי לי בזה
חשק שלמה על תום

ונראה דלא תימא אין

האשה נקנית פרק ראשון קידושיין

עין משפט
נר מצוה

סג א מִי כִּי־הָיָה מִלֵּב
 אִשְׁרוֹת הַלֵּבֶב כִּג סָמָה
 עֲשֵׂן שֶׁשׁ טוֹשׁ״ע אִשׁ״ע
 כח סָמָה יב׃
סד ב מִי כִּי־הָיָה מִלֵּב
 שְׂכִירוֹת הַלֵּבֶב א כָּסָה
 עֲשֵׂן לָד טוֹשׁ״ע ח״מ ס״י
 עב סָמָה יג׃
סה ג ד מִי כִּי־פִד מִלֵּב
 אִשְׁרוֹת הַלֵּבֶב א סָמָה
 עֲשֵׂן מִח טוֹשׁ״ע אִשׁ״ע
 סָמָה יד סָמָה יד׃
סו ד ה מִי כִּי־שָׁמַע שֶׁשׁ
 סָמָה ט׃
סז ה ו מִי כִּי־שָׁמַע שֶׁשׁ
 שֶׁס סָמָה יא׃
סח ו ז מִי כִּי־שָׁמַע שֶׁשׁ
 סָמָה יב׃

ואת זה. אם המוסר תבע
ויראנו לו חזק התקפה (ומתנן
במסכתא ד' [ישנו] בראשית
ההקדשה ויראנו לו חזק
התקפה ובראשית ויראנו
ל' [ישנו] דברי מוסר) ע"כ
והספיקו ע"כ: מנה א"ר
בא"ר. אל המנה הגיע ליד
הוא ונאשקתו נתן לו להיות
שילהי דמנא שיה שיה
במסכת הלכות א"ר על
ההקדשה כלום: במשקן
ההקדשה. וקס"ד ממיר
ההקדשה. א"ר. א"ר. ההקדשה
ל' במנה הגיע לו
ההקדשה: [במשקן]
במשקן.
ההקדשה. א"ר. א"ר.
ההקדשה ל' ב"ד על חוב
ההקדשה ל' אצל אחרים
וקדשה באותו זכות שיה
ל' על המשקן דאז אבא
ל' ההקדשה ל' בה הולא
והאחרים מוציאין אותו
ההקדשה מידה איה
ההקדשה א"ר דאז אבא
ל' ההקדשה ל' במשקן
ההקדשה ל' משקן א"ר
ל' שיה ל' במנא זה
ההקדשה ל' על משקנה זה
ההקדשה. וי"מ אבא
ההקדשה ל' הגיע איה
ההקדשה ל' נתן לו להיות
שילהי ואין לה על המשקן
כלום. שיהי דאז קנה
ההקדשה ע' אותו ס' קנה
ההקדשה הגיע לה ע'
ואותו מנה ההקדשה א"ר
על ע' ע' המשקן א"ר
ההקדשה ל' שיה קני
ההקדשה דכ"ה' שיה קני
ב"ה וזמרת וקס"ד אותו ס'

מנה אין כאן משכון אין באן. פער
נקמה צוכפ ודכפף איזנ זע
הכפף כיון שלל ישר צד השל
לי צנשכונ זה והמשכון יהיה שלך פש
לאחרד אומר לחצירו אתן לך מנה
במתנה והיטל לו משכון עליה לא
קונה המנה במשיכת המשכון ואין לחלק
זיו מתנה לקדושין ורבינו חיים כהן
בשם ר"מ אומר שאם אמר אדם
לחצירו אתן לך מנה צמתה והיכל
משכון עליו ואל תחציר לו המשכון
עד שאתן לך המנה דלא ודאי יכול
לעבד המשכון עד שיתן לו המנה
ותימיה מהא דלמר צהשוכר את
האומנין (צ"מ דף ע"ה:) ג"צ השוכר את
הפועלים להעלות פשתן וכל דבר
שסוהא צדון מקום שאין שם אדם
ותחור צדון שוכר עליהן או מטעם
וקאמרין" עד כמה שוכר עליהן א"ר
נחמן עד כדי שכן אימייה רבא
לרב נחמן עד ארבעים וחמשים וזו
התם כשנאת תצלה צדו פירוש
צבאו כלי אומנות של פועל ליד בעל
המצי והשאת כ' צאת תצלה צדו
המצי הו א"ר מנה אין כאן משכון
אין באן וי"ל דלא דמי דהתם גרמו לו
הפסד ועוד שאין התצלה צמורת
משכון אלא קנויה לו לשכור פועלין
ובשגריגלין לנשות שדוכין צריך ליהדר
צבצר יפה שיאמר הרי איני מקנה לך
אין וכן" צנוק התפד אדם אמר אם
אחזור בי אתן לך כך וכן ואל
משכון מנה אין כאן אמרינ אין כאן
שמתא צדוכין לא אמרינ מנה אין
כאן משכון אין כאן כיון שששחלד
מנה חזר לו השני מתצ"ש צבצר:
משכון דאחרים ודברבי יצחק
א"ע" דרבי יתחק אייב
צנשכונ^ט שלל צשעת הלוואה מצינו
למימר כיון דבעל חוב קונה משכון
שלל צשעת הלוואה קנין גמור עד
שיפדה צשעת הלוואה נמי אלס
שיעטדיה לחשב ממון^ט לקדש כן האשה
ולקטתו כן עבדים וקרקעות וצ"ל
לפרש צ"י השולל (טעין דף ג' וסג)
צהאיא דלמר המלוה על המשכון אינו

אֵינָהּ מִקְדָּשָׁה לִפְנֵי שְׁהִיאָה
הַיֵּלֶךְ יִקְנֶה שֶׁאֵין הַמִּשְׁכָּן
יִדְאִי אִי אָמַר לֵה הַתְּקִדְשִׁי
אֶל לְמִקְדָּשָׁה וְכֵמוּ כֵן אִם

מנה אין כאן משכון אין כאן איתויה רבא
לרב נחמן * קידשה במשכון מקודשת התם
במשכון דאחרים וכדרי צחק⁶ דאמר רבי
צחק⁷ ממין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר
⁸ ולך תהיה צדקה אם אינו קונה צדקה
ממין מכאן לבעל חוב שקונה משכון בני רב
הונא בר אבין זבון ההיא אמתא בפריטי
לא הוו בהדיהו⁹ אותיבי נסכא עליה¹⁰ לסוף
אייקר אמתא אתו לקמיה דרבי אמי אמר
להו פריטי אין כאן נסכא אין כאן ת"ר
¹¹ התקדשי לי במנה נזילתו וזרקתו לים או
לאור או לכל דבר האבד אינה מקודשת הא
שדיתניהו קמיה הוו קידושין הא קאמרה ליה
שקיל לא בעינא לא מיבעיא קא אמר לא
מיבעיא שדיתניהו קמיה דלא הוו קידושין
אבל זרקתו לים או לאור אימא כיון דמחויבא
בהו קדשי קדש נפשה והא דקא עברא
הכי סברא איברקיה להאי גברא או רתחא
הוא או לא קמ"ל תנו רבנן "התקדשי לי
במנה תנם לאבא ולאבד אינה מקודשת

(א) אינו שזה (כאן) ללוס שאין המשכון
 יהיה בדיו וקדשה בחצו שיש לו עליו
 נמו קטיו לה^א: בפרשיו. על מנת
 א. מחמיה של כסף: פרישיו אין באן.
 שהתנו עליה הלכך נסכא שהוא משכון
 אין כאן להיות צמקומו לקנות משכן
 נמנו הפרטותיה היתה קניניה להם
 דעבד כנעני נקנה בכסף^ב: נפאלו
 וזרקתו צ"ב. צפני לומר אינו רואה:
 הא שריתתו קמיה. במקום שאינו
 צדד הוו קידושין בתמיה: מואיחייבא
 ביה. לשלמו גמרה וקדשה נפשה
 ולפי שהוא שלה ורקמו נקטות את ו
 אלפי הוא רגזו: אינה מבורשת. ואינו

(א) רש"י ד"ה מנה וכו'
משכון אין כאן אינו
שוה כלום וכו' קט"ו לו
הס"ז:

תורה אור השלם
(א) השב תשוב לו את
העבט כבוא השמש
ושב בשלמותו וברכך
ולך תהיה צדקה לפני
י' אלהיך: (דברים כד, ג)

(א) בדמים וכת"י נוסף
 פתח: (ב) דמים
 פתח: (ג) וכת"י ברוך
 (ד) בקצת דמים: (ה)
 וכת"י שלה: (ו) דמור
 מקדשת" לזאת בדמים:
 ציל ש"ח: (ז) ש"ח
 (ח) וכת"י ברוך
 (ט) וכת"י ברוך
 (י) בדמים וכת"י
 הדיא כמז שקביתא
 (כ) וכת"י ברוך: (כא) ו
 הלוקח מנחם
 ואולי חזק כון
 היעניץ עיניו, ברוך
 ש"ח כן קד מלון מנחם
 החפץ הזה: (כב) ציל
 (ענין):
 מנחם
 (כג) ציל מנחם
 בראש וחס' הראש:
 (כד) דציל דיון
 בראש וחס' הראש:
 כנחא
 (כה) נדציל סאמרה
 לפלון סאמרה
 לאבר (ש"ח)

דיעק כח דרישא תנא אבד
פלוני אינה מקודשת על
ענין אבא ואבד התם הוא
שין דסמכה דעתה עיליהו
ואי אשמעין פלוני הכא
דלא מקרבא דעתה לגביה
קרבא דעתה לגבייהו אימא
דשי לי במנה תנם על גבי
ישת בעי רב ביבי 'סלע של
לכלב אינה מקודשת ואם
אל רץ אחריה מהו בההוא
ליה נפשה או דלמא מצי
לין תיקו 'התקדשי לי בכבר
לה מאי מעמדה אמרה ליה כי
ההוא גברא דהוה קא מזבין
חומרי

שקונה מושבון. כל ימי
והא נלכא המעבד קמי לו
זאלי עבוי עלא כשומר
הסא ולא כשומר סכר
שטערינ זאטסון אלס
טול נשומה ונשומה
עומד. ויך תדידי
בדקה. תשנא העשע
כחיו על אחרת קויה
מסון חוץ נדקא קויה
סביבה שטכע נשנמה
שנשאל על דבר הקטן
ולא איני קויה נדקא
השכנע וזמני על של
סכר (פסחים) לא!
שקונה מושבון. וכל
מילי להחמיש זאטסון
(ב"מ פב.) אלס אכר חייב
לחמיו וזמני לו.

ה'לוואתו כדמשמע סוף פרק האזינו
ה'לוואתו שלא ישמע דמשיב של אחיך
ג' (פסחים דף נ"א וס') צה"ל דישאל
ימחק וכיו"ל דקני ליה כרבי ימחק שלא
יוב שקונה משבון. פי' בקוונ' צשאר
בר חי שומר חנם אכל שואל לא הו
ה'המשכן והמחיצה בגימ' ואברה
ג'למנו ונכרך ואין לא קונה ליה
לו חנו דקם משל ותן לו (צ"ב פס'):
אין לך מקודשת ויש לומר דלא דמי
ה'התקדשי לי והיא משיבה חנם למי
ה'מקודשת. וא"ת אמאי קמני לעיל
ויון דלא חנא אצ"ך בצרייתא^א לתודיה
וה'חנא^ב לאצ"ך דסמיה דעמה טפי
ס' כן מאי צני סלע של שניהם מהו
אמר רבי ינאי חנר של שני שותפין
פרש דהכל העטם אין חלוי בקנין
ימחק פי' סמיה דעמה אין לא:

לום לי מקודשת תנא אבא ר' חסין
התקדשי לי כמנה ת
לי מקודשת וצריכא דאי אי
ל מנת שיקבלום לי הו ק
לי שליחותאי אבל פלוני
ה תנס לפלוני לא הו קדו
במתנה אבל אבא ואבך ד
ה ניהליהו צריכא ת"ד ה
דשת ואם היה סלע שלה מ
יקון התקדשי לי בככר תנ
ה מקודשת בעי רב מרי
עלה נפשה מיניה גמרה ומק
יאורייתא חויבי מחייבת לא
ה מקודשת אפילו עני הסמוך
ביה אנא הכי מחייבת ביה א

וְלִיה כְּרִי יִתְּחַן וְרִי יִתְּחַן הוּא שְׁלֵף נָסִיחַ
 כִּיּוֹן דְּקִי לִיה שְׁלֵף נִשְׁמַע הַלּוֹאֲחֻוּ לְגִמְיָא
 אֵת אֲחִיךָ שִׁמְשֵׁת יִדְּךָ^ו וְלֵא שֶׁל אֲחִיךָ
 וְמוֹתוֹ אַחֵר הִפְסֵק עוֹבֵד לְרִי מֵאִיר וּמִפְּסִי
 דְּקִי לִיה נִמִּי לַעֲשׂוֹן דְּקִרְיָן לִיה שֶׁלךָ אֵל
 דֵּהָ ר"מ ור' יְהוּדָה פְּלִיגִי^ז בְּמִלּוֹחֵי
 שִׁמְשֵׁת דר' יִתְּחַן לֵא אֲמַר לְהִתְחַיֵּיב
 דְּקֵדָה מִמֶּה שִׁיחִזֵּר לֹא לִשְׂכַח עֲלֵיו וְיִפְסִי
 הוּא לִיה רִיבִי דְּבִרְסִי וְשִׁמְשֵׁת וְרִיבִי
 מְקוֹדֶשֶׁת. וְאֵס תִּתְּחַר הֵא אֲמַרְיָן לַעֲשׂוֹן
 דְּבִרִּי אִיכָא לְנִימוֹר דְּדַעְתָּה לְהִתְקַדֵּשׁ
 תִּתְּחַר לְהִתְקַדֵּשׁ אֲלֵא הִיא מִשְׁטָה טוֹ וְאִי
 גִיָּא וְאִיכָא לְנִימְעֵד כָּל הִיא לְרִיבִיטוֹת וְהוּא
 פְּלִיגִי מִשּׁוֹס דֵּה^ח דְּלִיהוּ מְקוֹדֶשֶׁת טוֹ
 אֵס שִׁמְשֵׁת מְקוֹדֶשֶׁת. פ'י^י בְּקוֹטְרִס
 אֵס תִּתְּחַר שֶׁל שְׁנֵיהֶם כְּלֵאמְרֵינַן פֶּרֶק
 וּדֵד בְּחֵן קוֹפֶסוֹ שֶׁל לֹקֵחַ אֲלֵל בְּנֵי
 וְיִתְּחַר דְּעֵסָה וְשִׁמְשֵׁת שֶׁלֵּה אֵס שִׁמְשֵׁת
 וְיִתְּחַר דְּעֵסָה וְשִׁמְשֵׁת שֶׁלֵּה אֵס שִׁמְשֵׁת

כב

2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808 2809 2810 2811 2812 2813 2814 2815 2816 2817 2818 2819 2820 2821

QUESTION

[illegible]

האשה נקנית פרק ראשון קידושין ב.

מסורת הש"ס
עם הוספות

(ח) עֲדוּת פָּקַד ד' מ"ו
מְנוּחָה (ג) צִמָּה נה.
[לִקְחָם] (ג) אֶל [לִקְחָם]
(ד) לִקְחָם ע"ב,
(ה) לִקְחָם טו, (ו) לִקְחָם
ז, (ז) [עוֹשֶׂה מוֹסֵף] ע"ו
ד' דָּשׁ לַעֲשׂוֹת, (ח) עֲשֵׂי
רָשִׁישׁ דְּצִיל דָּח רָח.
ו[עֲשֵׂי] רָשִׁישׁ ד' דָּשׁ שוה
כִּפְּףָא, (ט) בַּמְדַּבֵּר יֵאָסֵד,
יִרְאֵה ד' ב' (י) לִקְחָם
כֹּה, (יא) עֵי [לִקְחָם] כֹּה,
מְנוּחָה נֹאם, (יב) שֶׁם
עֵיב, (יג) לִקְחָם ג,
(יד) לִקְחָם עֵיב, (טו) [לִקְחָם]
(טז) עֲמוּד ב' כִּכְלִי,
(יז) לִקְחָם

הגהות חב"ח

(ח) תוֹבֵד דָּוִד הַחֹסֶה
וְכֹה דָּהָא גְזִי יִצְמָה. נ"ב
עֵינִן צִשׁוּ"ת צ"ח ס'י
הַפֶּנִּי ע];

תורה אור השלם

[illegible]

[בראשית ב. י.]

האשה נקיות. לבעלה: בש"ש דרבים. כדמפרש ואזיל והאי שלש לשון נקבה הוא וצמרמ"ק צמי אמאי תנא לשון נקבה: וקונה את עצמה בשתי דרבים. גרסי': וקונה את עצמה. להיות צרומה להשקא לאחר: בכסף ובשטר. מפרש צרומה

בגמ' (למן ד' ה:) נותן לה כסף או שוה בכסף ואומר לה הרי את מקודשת לי. בשטר^ט כותב לה על המיר אע"פ שאינו שוה פרוטה הרי את מקודשת לי^י. ביאה צא עליה ואמר^י התקדשי לי ביאה זו וכולוהו יליף מקראי. טעמא דב"ש מפרש בגמ' (ד' ה:). פרושה. דכאשכחן איהר האישלוקי. של כסף ודמיו שמהו פטמות: היבבה נקבית. ליליס^י: בביאה. להיות כאשמו לכל דבר שאם צא לגרשה אח"כ אינה שטור וכסף איז מושילין בה מן החוזה מדרבנן דחקון דמהני בה מאמר כדאמרין ביצמות (דף ג.) אבל אינו נאמר בה להיות יורשה ויטעמא לה גמול לפטורה מן החליצה אלף לפסולה על שטר אחיו: גמ' וביא שזא דהב. פסק שני (למן ד' מה.) דתנא האיש מקדש צו ובשלוחו ניחוי הכא האשה מתקדשת: משום דקביי למקמן (דף ג.) כסף מנגיל דנקיית צו ומפרשין^י דגרמין קיחה משדה דאשטורן דאקרי קנין חלה הכא האשטור: ובקפ דמקין (לאו הכא קנין צעיל לה) למקן (ד' ה:) והכא האי מתר

קאמער לה לכולא מילתא משום דקא צעי למיתני בסף וכסף מנגן ילפינן
ליה לקמן (77:7) מקיחה וקייחה לשון קנין הוא הילכך תני האשה נקיתה:
וניתני

האשה נקנית. הכא תמי צה"א וכן בצמנה דוכתין ג' אש ואשה קתני צה"א כמו האשה שהלכה (יבמות דף קד:)
בעלה (סע דף ע"ז:) האשה שנחארמלה (כתובות דף טו:)
(לקמן דף ע"א.) וקשה דצה"א דתני צמולה נשאת (כתובות

שנה (דף 3) אומאי לא חני הבתולה נשאת וי"ל דהכא אקרא קאי כלומר האשה המצוררת בפסוק דאשכחא אשה מצוררת בקרא גבי נשואין דכתיב כי יקח איש אשה אצל בתולה לא קאי אקרא דלא אשכחא בשום דוכתא בתולה בקרא מפורש גבי נשואין אצל קשה לקמן (דף יד:) דתני עבד עובדי עבד רבויי (דף יד:) אמה

[illegible][illegible]

דִּינֵר הִיוּ יוֹדְעִין כִּמָּה הִיָּה שְׂהוּא אֶחָד מִכ"ד^ד דִּינֵר שֶׁל הֶזֶב וְלוֹגֹמָה בְּמִנְהָל לִקְנוֹן (דף יב.) וְיִזְמִין^ה דִּיזִיל וְיִזְמִין דִּיקָרִי וְעוֹד וְחָד בְּאַיִר. כִּשְׁהֶאֱסִירִים כְּדִים אֲזַל כִּשְׁהֶאֱסִירִים מִתּוֹזִילִין אֶחָד אֶשְׁטִילֵא שֶׁל יוֹן וְאִין לִתְמוּהָ עַל הַקִּי"ף כְּדִשְׁכֻּחָה (שְׁהוּא ד) יִינָא כְּלַעֲלֵל וְלִימִי נִקְזֵת דְּבִרְךְ אֶחָד וְקוּנָה עֲמָהּ בְּשֵׁי דְרִיסִי יְטִי דְרִישָׁא לְמַעֲטוּי כִּפֹּף וְשֹׁטֵר כְּדִדְרִישׁ לִקְנוֹן (דף ט.) בִּיָּה גּוּמֵר ק"ו מֵאֲשָׁה כְּדִאֲמִירִי בְּגִמ' (עב) דְּדִרְשִׁין נְעוּלָה^ו אִין מִידי אֲחִירֵינָא שְׁוֵה לְעֵזֵל בְּג' דְרִיסִי וְלִירֵק דְּבִרְךְ א' הֶסֶם בָּא לְפִרְשֵׁי דְבִרִּים בָּאָה בְּגֵזֵל עֲבָרִי^ז וְכֻנְעִי^ח א' נָמִי מִשּׁוֹם דְּלֹא אִינְטֶרֶךְ לְמִתְמִי הִמ' לֵאזֵב דְּשֵׁי לְמִתְמִי קִיפֹא וְקוּנָה אֶת עֲמָהּ דְּלֹא שִׁיךְ הֶסֶם מִלְּמִתְמִי וְיִתְרַח בְּשֵׁי דְרִיסִי דְּבִי קְדוּשָׁין שִׁיךְ לִשּׁוֹן הִיָּתֵר:

ואטו חדא כדפריך לקמן^פ דלשון קנין שייך נמי בשטר וביאה ולא
 ושוין והכא תנא לשון קנין אי נמי בשטר נמי אשכחן לשון קנין דכתיב
 ויהי עשויו. ואם תאמר ומה צריך לכל זה לא היה צריך לומר אלא כסף
 ויהיה אי נמי שדות כסף יקנו וי"ל דכתיב לא סגי דנתי דכסף השדה
 כסף דגמרינן אשה מייהי איקרי קנין: **וכתיב** היום נתתי כסף
 ויזיקתה דהכא קיימא אכסף של שדה וקיתה דלשה לא קיימא
 ו דקרא טפי דכתיב כי יקח ותמן נמי עירוין (ד' יו:) הכל נקח כסף
 אלא אחרותו וי"ל דלא שייך למיתני סיפא ולוקחת עמה צד דכתיב:
 אי

היהו ב"ש לתומרם מיהו לאו להרי מיתחיל כדאמרין ביומא (דף ט'
 תימיה דלא הוה ליה למיתמי אלף בשוה פרוטה דתמן בזהב (ב"מ ד'
 פירוטוהו וי"ל משום דתנא כחן בכסף מפרש בזהב כסף דינר ב"ש ופרו
 יקיהו משדה עפרון דכתיב ביה כסף כסף מפרש שוה כסף וא"ת וימא לן
 ישיב לרצות אלף כסף בכסף פדיון הבן דכתיב ביה^א כסף ואמר לקמן
 ומיהו פסק קמא דשטעות (דף ט') דריש ללא ופרט וכלל אלף גבי שו
 שדה שחקה נפדה בכסף ובשכס פונלן דשוה כסף בכסף מיהו
 עקרקע כדאמרין בזהב (ב"מ דף ט') הרי אמרו אין הקדש מתחלל
 פורין הקדש ומעשר שני בשטר אלף גבי קדושין וערכ
 נמי כחז קהל כסף ישיב לעניו ודרשין בפ"ק דביק (דף י') ישי
 הענין כחז ואין מומלן^ב ויש לומר דתריירו לריבי דאי כחז עבד
 מיתבט וסד"ל נמי כסף דוקא ולא שוה להרי אינטרין כסף ישיב ג
 עזי דרומי דמקין ולא מיקין כסף דכתיב ליעי מיטע לכך
 שנקל עזי דיכול לפדות ועמו אפי' בשוה כסף כדי שלא יטעם ע
 דהבי ואי כחז גזוקין גרידא לא מצי למיקף עבד מיינה דס"ד ל
 ששנא ונתן פטירות שביעת וכר' יוסי בר' חנינא דלקמן (דף ט'
 פדיון הבן והקדש דשוה כסף בכסף ולא יליף ממקין וע"ע פ"י ש
 הוה פרוטה. הא דלא מפרש כמה הוא דינר משום
 כדאמרין בריש הזהב (ב"מ דף ט'): אלף פרוטה איכא
 דדברי ב"ה דק"ל כוונתו לרצות ליה לפשוט טפי: **אחר**
 שנתעשה כדאמרין בגמרא (ס): **אימלקי**, מפרש ר"ת על
 שושנא על שם שושן: **היבמה** נקנית בר' תימה דלא תני
 ויכמו מניינא דלעיל למעוטי כדאמרין בגמרא^א האי מניינא נמי למ
 ואין כסף וסטר גומרין בה ומניינא דסיפא למעוטי ג"כ^ב דלא יתלי
 ללא וי"ל דבחדא מילתא אין לשנות מניינא ואע"ג דגבי אחרון תני
 ההלוקים וזו ומאחר דלא תנא מניינא ביצמה לא תס לשנות מ
 בזהב מניינא למעוטי מדי: **מאי** שניא דתנן האשה נקנית
 לשון הדושין וכה"ג משני בסמוך^ג הוה אמר ה"ר ד' מנהל ד

משום דקבצו צמיתני כסף. והכל לא שייך למיפרק ומנא תמהו¹⁰ על לשון קנין אלא משום דלקמן מנא לשון יאחזקה את ספר הנקנה (ירמיה נב): **וכסף** מנא גזר קידה קידה מי קנין דכתיב נחמי כסף השדה קח ממני וכתיב השדה אשר קנה איקרי קנין דאשה לא איקרי קנין לכך צריך להביא ראיא דלוחות הדשרה קח ממני. אינו חושש אלא שמנא לשון קנין אע"פ דלא יאכסוף על אשה אלא אחשה עצמה ויולימי האשה נקחם שיהו אלא מועשר ויבא¹¹ שייך גמי לשון קנייה דכתיב (ויקרא כ) ואיש אשר יקח

א

הודפס מאתר אוצר החכמה

תלמוד בבלי <עוז והדר> - כא קידושין / תלמוד בבלי {עמוד 14} (726077)

קִיחַ:

עין משפט
גד מצודה

רובם של ידידיהם מתיים בחולי מעיים. פי' בקונטרס למרן עונויהם ור"י אומר י' ש' צדקה² למרן אכילה מן המעיים להיות נקיים וטוהרים כמלאכי השבת: **אימא** ד' בעינא נפלאה ושניה. וצדקה³ משני צדמות היו ולא ראה לקיים

בָּצֵן מִזֹּת עוֹנֶה אֲלָה רַק כְּדִי לִקְיִם
מִמֶּנּוּת יִסֹּם דִּהְיוּ בִּיחָה רִאשׁוֹנָה^א׃
אֵילָו הִיוּ אוֹמְרִים יְיָ חֲבִירִי עֲלֵה
צָרְדֵן. ^אלָּה יֵדַע רִ"י מִה
אֲסוּר יֵשׁ בָּרֶה הַעוֹלֵל לְדוֹקֵן אִם לֹא
מִשּׁוֹם בִּרְכָה לְנִטְלֵה שְׁלֵכֵהָ חֲסֵה
מִרְחֵה לְבַדֵּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל׃ **עֵינִי** תִּפְחֶה
יְיָ בְּזוֹנוֹת הַלֵּב וְכֵן הִיאָה דִּלְוִי
דְּבָרִים שְׂאוֹכֵל מִפִּירוֹמֵיהֶן בְּעוֹלָם
הָהָה ^(קמ) דָּל דְּלָמֵר עֵינִי
תִּפְחֶה אֲלָלָה דְּלָמֵר דְּבָרִים
^{(קד} לֵב׃ וְהִי)׃ הַמַּעֲמִין בְּחַפְלָתוֹ סוֹף
בָּא לִידֵי כֹאֵב לֵב הָהוּא עֵינִי דְּמִנְשָׁה
מִמֶּנּוּ יַעֲשֶׂה הַקִּבְ"ה בְּקִשְׁמוֹ שְׁפֹדֵר
שִׁחְפָּלְתוֹ מִקְּבֹצֵה כְּדַמִּימִי עֲלֵה
מִחַלְתִּי מִמְּנֹשֶׁה מִחַלְתִּי לֵב וְכֵן הִיאָה
^ההַמַּעֲמִין רִי"י^ה שְׁלֵשָׁה דְּבָרִים מִזְמִירִין
עֵוִיווּתוֹ שֶׁל אָדָם קִדְּרִי טָוֹר וְעֵינִי
תִּפְחֶה ׀וּמוֹסֵר דִּין לְשִׁמְעִים עַל
הַמַּעֲמִין^ה׃ וְהוּא דְּלָמֵר בְּפֶרֶק גַּג פִּשְׁטֹן
^(כ"ב קמ) שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵין אָדָם
יִנְיֹל מִהֶם בְּכָל יוֹם לָשׁוֹן הָרַע הַפְּרָסוֹר
שֶׁמִּנְשָׁה עֵינִי תִפְחֶה אֵין לְפִרְסָה
שִׁמְנָפָה מִמֶּי מִיעֵשָׂה בְּקִשְׁמוֹ שִׁחְרָבָה
בְּנֵי אָדָם יִנְיֹלִים מִזֶּה אֲלָלָה הוּא כִי
הִיאָה דְּשִׁמְעִין כְּלוֹמֵר שְׁלִמִי מִחִמִּין
בְּחַפְלָתִי שְׁאִי אֲפָסֵר לִיחֵר כְּדַמִּינִי
יְרוּשָׁלַיִם^ה׃ מִחֻזְקָהּ גַּם מִיֵּד לִירָשָׁה
דְּמִי מִטָּל לְמִדֵּים מִנְּשָׁפִים כְּרַע^ה׃

אֶלְמָלִי מִשְׁמָרִין יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת כְּחֻלְתָּן מִדֹּר
 לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבָּתוֹתֵי וְכִתְּכִי בְּתֵרִיָּה (ו')
 וְגו' אָמַר ר' יוֹסִי (י) הֵיא חֻלְקִי מֵאוֹכְלֵי שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת
 חֻלְקִי מִגּוֹמְרֵי הַלֵּל בְּכָל יוֹם אֵינִי וְהָאֵמֶר מִר הַקּוֹרֵא הַלֵּל
 וּמִגִּדְף כִּי קֹאמְרִין בְּפִסְקֵי דוֹמְרָא א"ר יוֹסִי הֵיא חֻלְקִי
 חֲמָה (א"ר חֵיִיא בַר אָבָא א"ר יוֹחָנָן זְמִצּוֹה לְהַתְּפִלָּל עִם
 מֵאִי קֵרָא (י"ד) אֲדָאךְ עִם שֶׁשֶׁשׁ וּלְפָנֵי יוֹר דֹּר דֹּרוּם וְא"ר
 בַּחוּלֵי מַעִיִּים דָּאֵמֶר מַר (ו') רֹבֵן שֶׁל צְדִיקִים מְתִים בַּחוּל
 חֻלְקִי מִמֵּתֵי בִּדְרֵךְ זְמִצּוֹה וְא"ר יוֹסִי (י) הֵיא חֻלְקִי מִ
 וּמִמִּצְוֹתֵי־אֵי שַׁבַּת בְּצִפּוּרֵי וְא"ר יוֹסִי הֵיא חֻלְקִי מִמְּוִשְׁבֵּי
 סִבְחָה"ד וְא"ר יוֹסִי הֵיא חֻלְקִי מִגִּבְיָא צְדָקָה וְלֹא מִמְּחֻלְקֵי
 חֻלְקִי מִמֵּי שְׁחוּשְׁדֵּין אוֹתוֹ וְאֵין בּוֹ אִמֶּר רַב פֶּפֶא לִידִידִי
 יוֹסִי חֻלְקִי מִעֵילוֹת בְּעֵלְתִּי וְנִמְתְּתִי מִמִּשְׁהָ אֲרוּסִים בִּישְׁרָאֵל
 בְּרַבִּי יוֹסִי וְר' אֱלֵעָזָר (ב"ר ו') חִלְפָתָא בְּרִי' וְר' אֲבִטָּלָא
 יוֹסִי וְהָאִיכָא וְרִדִּימָס חֵיִינ וְרִדִּימָס חֵיִינוּ מִנְחָם וְאִמָּאֵי
 דְּחוּמִין לוֹדֵד לְמִזְמָרָא דְּרַבִּי יוֹסִי מִצּוֹת עוֹנָה לֹא קִיִּים
 בְּעֵלְתִּי וְשִׁנְתִּי (א) אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִימִי לֹא קִרְיָתִי לֹא־שֵׁתִּי
 לֹא־שֵׁתִּי בֵּיתִי וְלִשְׁוֵרִי שְׂדֵי אָמַר ר' יוֹסִי "מִימִי לֹא נִסְחָרְתִּי
 וְהָאֵמֶר לִיה דְּרַבִּי מֵאִי טַעְמָא קִרְאוּ לָךְ רַבִּינוּ הַקְדִּירוּ
 נִסְתַּכְתַּכְתִּי בְּמִלְהָ שְׁלֵי בְּרַבִּי מִלְתָּא אַחֲרִיתִי הוּהּ בֵּיתִי
 אֲבִנְנוּ וְא"ר יוֹסִי "מִימִי לֹא רָאוּ קוֹרוֹת בֵּיתִי אִימְרִי חֻלְקִי
 עֵבַרְתִּי עַל דְּבַרִּי חֲבֵרִי יוֹדַע אֲנִי בְּעַצְמִי שְׁאִינִי כֹהֵן
 עֹלָה לְדוֹכֵן אֲנִי עוֹלָה (א) וְא"ר יוֹסִי מִימִי לֹא אִמְרִיתִי
 רַב נַחֲמֵן (י) תִּיתִי לִי דְקִיִּימִית ג' סְעוּדוֹת בִּשְׁבַּת אִמָּא
 דְּקִיִּימִית עֵין תַּפְלָה אָמַר רַב הוֹנָא כְּרִיָּה דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 (י) אֲמוֹת בְּגִלְיֵי הָרָאשׁ אָמַר רַב שֵׁשֶׁת תִּיתִי לִי דְקִיִּימִית
 תִּיתִי לִי דְקִיִּימִית מִצּוֹת צִיצִית אָמַר לִיה רַב יוֹסִפִּי
 אֲבֹכָךְ בְּמֵאִי דְּהוּרִי טַפִּי אָמַר לִיה בְּצִיצִית יוֹמָא חַד
 אִיפְסִיק לִיה חוּמָא וְלֹא נָחִית וְאַתָּא כְּמָה דְּלֹא רְמִיָּה וְאִמָּא

תורה אור השלם

הַאֲדָמָה וּבִזְרָעָהּ: וְכִי תִשְׁאֶלְתָּ לֵבָדּ: וְאִשְׁרֵי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֶה עִמָּלְךָ וְיִלְחָם עִם יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְחָתִים בָּם

תלמוד בבלי <עוז והדר> - ג שבת / תלמוד בבלי { עמוד 248 } (726077)

כל כתבי פרק שישה עשר שבת

בְּחַת יַעֲקֹב, וְלֹא נִחַלְתָּ אֲחֵרֶיךָ וְיִחְסַלְתָּ: לְאִיבֶה וּלְחִבָּה, אֲרֵץ זוֹ
וְלֹא יוֹמֵר: הָאֲרָצִית הַזֶּה, וְמוֹ לֹא: תִּשְׁלַח שָׁם תַּרְדִּין, מִשּׁוֹ הַזֶּה:
וְרֵאשֵׁי שׁוּמֵיךָ, מִשּׁוֹמֵם הֵיוּ לָהֶן: כִּסֵּא דְהַרְמָנָא, דְּגִיס קָטִים
מִמּוֹנִים בְּשׁוּמֵן קִרְבֵּיהֶן וּבְמִסְחָה: דִּיר אֲנִישׁ, הַסְמִילוּ לַעֲשׂוֹד ע"ז

נחלת יעקב אביך וגו' לא כאברהם שכתבו בו ^(א) קום התהלך בארץ לארכה וגו' ולא כיצחק שכתוב בו ^(ב) כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל אלא כיעקב שכתוב בו ^(ג) ופרצת ימה וקדמה וצפונה וגבחה ר"ג בר יצחק אמר ניצול משעבוד גלויות כתיב הכא והרכבתוך על במתי ארץ וכתיב התם ^(ד) ואתה על כמותימו תדרוך אמר רב יהודה אמר רב כל המענה את השבת נותנין לו משאלות לבו שנאמר ^(ה) והתענה על ה' ויתן לך משאלות לבך עונג זה איני יודע מי כמוהו אמר רב ^(ו) וקראת לשבת עונג *הוי אומר זה עונג שבת כמה מענו רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמך דרב אמר בתבשיל של תרדין ^(ז) והגים גדולים וראשי שומין רב חיאי בר אשי אמר רב אפי' דבר מועט ולכבוד שבת עשאו הרי זה עונג מאי היא א"ר פפא כסא דהרסנא אמר ר' חיאי בר אבא א"ר יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו אפי' עובד ע"ז [כדור ^(ח)] אנש מוחלין לו שנאמר ^(ט) אשרי אנש יעשה זאת וגו' מחללו אל תקרי מחללו אלא מחול לו אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל שבת ^(י) ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון שנאמר ^(יא) ויהי ביום השביעי יצאו מן העם דלקוט וכתיב בתריה ^(יב) ויבא עמלק אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי

בנות כהלכתן מיד גנאלים שאלו כה אמר
ותתי וכתבי בתריה ו והביאותים אל הר קדשי
ואוכלי שלש סעודות בשבת א"ר יוסי ² יאה
האמר מר הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף
א"ר יוסי יאה חלקי ממתפללים עם דמדומי
לילה ³ מצוה להתפלל עם דמדומי חמה א"ר יורא
בגנה דור דורים וא"ר יוסי יאה חלקי ממתי
של צדיקים מתים בחול' מעיים וא"ר יוסי יאה
יוסי ⁴ יאה חלקי ממכניס שבת במבטריא
יוסי יאה חלקי ממשכיב בהמ"ד ולא ממעמדי
יוסי צדקה ולא ממחלקי צדקה ⁵ וא"ר יוסי יאה
יוסי אמר רב פפא לדידי חשדן ולא הוה בי א"ר
חמשה ארזים בישראל ומאן אינון ר' ישמעאל
אלפתא בר' ור' אבמיילס בר' ורבי מנחם בר'
ס היינו מנחם ואבאי קרי ליה ורדימס ⁶ שפניו
צוצות עונה לא קיים אלא אימא חמש בעילות
מי לא קריתי לאשתי ואשתי ולשורי שורי אלא
ר' יוסי ⁷ מימי לא נסתכלתי במילה שלי איני
קראו לך רבינו הקדוש אמר להו מימי לא
תא אחריתי הוה ביה שלא להניס ידו תחת
קורות ביתי אימרי חלוקי וא"ר יוסי מימי לא
מי בעצמי שאיני כהן אם אומרים לי חבירי
מימי לא אמרתי דבר וחזרתו לאחורי אמר
סעודות בשבת אמר רב יהודה תיתי לי
עונא בריה דרב יהושע ⁸ תיתי לי דלא סגינא
ששת תיתי לי דקיימית מצות תפילין ואמר ר"ג
אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה
בבבלי וינאם הוה רב רב חלביה דבבא

אב"י תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכר עבידנא

באמר זאת ויהיה עמך ואברכך ב' ד' וילמדך אמן וא' כל הארצות האל
 ב' כפר הארץ וקדש' מה קדשה וצדקה ונזרה ונכסיו כל משפחת
 ויבטלם איש כל ואתה כל בנתיבי' (ויסע' ה') (ח) והתעלה על
 'קדשו' ו' מברכ' ודברתו מעשיו דבר קדשו מנצח קדשו ודבר קדשו (ח) ויבטלם
 (ח) ו' ויבטלם שבעי' וצא מן העם לקלס' אל מנצח' (ויסע' ה') (ח) ויבטלם
 ו' באש קדש' ויחזקום בקדש' (ויסע' ה') (ח) ויבטלם א' אל דר קדש'
 (ויסע' ה') (ח) ויבטלם ש' שמש לפני יד דר דר' (ויסע' ה') (ח) ויבטלם

ממורת הש"ס
עם הוספות

[illegible]

הגהות הב"ח

(ח) גמ' מתבטל של
הדרין. פ"ק געווינן פאר
ד' מ"א אומר דף קס"א
מתבטל של הדרין פ"ק ללג
ומע לעיים וכל שכן לגי
ומע ואמר אזי ויבי
דיחוי אזי ויבי
פ"ק מורה דף פ"ב
ע"א חמשה דברים אמרי
ביום משעב ומשכן
ומתבטל מיט ומורה משע
ואומר כיום שנגני משע
ומכנס האנה ומתבטל
קאה. ופי' מילד מעבין
ר"ק דף נ"ו פ"ק י"א ופ"ק
ולא לגאלי
ר"ש י"א דף ר"א
קורות ר"י
קס"א
מקום. נ"ב פ"א לא היה
הפוסק מורה
שפשוטו כדל' :

ליקומי רש"י

[נדפס בדף קיט.]

גליון הש"ס

[illegible]

קנו:

לֵב אַ תּוֹשָׁע יִדְּ סִימָן
רמז טעף ד:
לֵב בַּ תּוֹשָׁע אֲלֶה סִימָן ב
טעף ו:
לֵב גַּ ד מִי פכ"א
מהלכות שנת ה' יח
סמג שם תוש"ע א"ח סימן
שד טעף ו ז:
לֵב ד הִי פכ"ב מהלכות
י"ט הלכה נו סמג
לארץ עה:

דקאי צדק במערב מהדרנא ומוקמינא ליה

במערב. שהוא מקום מזון ואין ראוי
ו הלו: במזרחו¹³. שהוא מקום חוס:
למזרח: דרגא. בשבילו: אב"ט. שם
ס: אויף ואתי. דאין מזל לישראל
מוזיל לו חסלה¹⁷: בחרתי נבי

בשמי חמישים שקלָו עם הקיסר
צלא יודע: מרמינן בהדרד. מטילין
פת [לסלס¹⁰] לכל הצטורה כאלה ואוכלין
יחד והאלה גוצה מכולן: **אנא**
קאימנא ו**מרמינא**. אנצה ואשים
בסל: **שוואי** נפשא כמאן דשקאי
מרינא. עשלי עזמי כנצה ממנו
ותמי מעלי לקסו: לא ממינא משינא.
ומיור ממינא הגורה ימות אלא ממיתה
עזמה מצלת ונותנת חיים: **בדא**.
חיים צרכבים: "דצתא. תחצנה:
אמבינבא. [ראשפינגל"ו צנע"ו]¹¹
נושק"א של זה שיש כמו טס צנאשה:
רנצא. אמנסטרייטין: ובעי
רצמי. צקס חרמים שלא שילטן צן
יזר הרע: קיבורא. אשילט חמרם
והדקל לא שלו היה: **מרתנ** את
הדדעין. התלושין ומיור סחמן לאו
למאלל צמהה קיימי אלא לאדם: ואת
הנבצא. שנצנצלה היזס וצין השמשת
היה: עומדת לאדם ואפ"ה מוחצת:
רנצ¹² דווי. דלת ליה מעשין:
מדברבי דווי. מללות העשויות
לספיות לכסות פרחמטיא צמכון.

וְחַי סְפִינּוֹת בְּשֶׁלֶן אֲרָמִי כִּן מִנְאֲשִׁי
בְּחִשּׁוֹבֵת הַבְּאֻיּוֹסִים: כִּי הוּא בִּימֵיתִי
בִּירֵפְאָה אֲבִימִיָּה. צְהִמָּה שְׁטֹלֵד צֶה
סֶפֶק טִרְפוֹת וְצִרְיָה לְהוֹרֹת חֶסֶס:
אֲקִיבָתָהּ. * עַל הָאִשְׁפָּה שֶׁאִי יִרְאֶה
רִיעָה יִימָה שֶׁס: וְאִפְּיֹז אֲבָדִים
לָא חִיָּא. לְנִשְׁחָטָה הַיּוֹם וְלֹא יוֹכֵל
לְנַטְּלָהּ¹⁰ כִּרְכִּי יִהְיֶה: תְּרִיבָה וְיִרִי.
בְּמִסְכַּת צִיָּה צְהִמָּת קִדְשִׁי לְדִסּוּרָה
צִהָאָה לְמִי חִיָּא לְנִלְבֵּס הָא דְחֻלִּין
שֶׁפִּיר דְּמִי לְהִאֲבִילָה לְנִלְבֵּס:
אִין

רבי יהודה אומר אם לא היתה
נבילה מע"ש בן, תימה ה"י
מוכת בפסחים פרק מקום שנהגו
בסופו (טו: ושם) ובפ"ק דצ"ה (דף ו':
וה) מהך ממתנין דמוקן לאדם לא
ה"י מוקן לכלבס לעולם מוקן לאדם
ה"י מוקן לכלבס והלא ה"י טעמא
דאקורא לכלבס משום דהוא מוקף
מחמת אקור שלא ה"ה רחויא ח"ה
(ולא^א) לאדם (ולא לכלבס^ב) ותיקן ר"י
ד"ש דברים ראויים ליתן לפני הכלבס
חיים כגון עופות וכו' ולא צ"ה הלך
לא לא מוקן לאדם לא ה"י מוקן
לכלבס ה"ה ש"ה ליתן לכלבס וה"ר
יחזק בן הר"ר מאיר גריס צמתני'
אם לא ה"ה נבלה מעי"ט אקורה
השחא אחי שפיר פשטות דמוקן
שפיר לאדם וא"י מוקף מחמת
אקור ולא ה"ה לי דצ"ש צ"ה
(דף ג') דייק מ"ה דג"ב שחא סחם
לה חנא כר"ש אלמא שחא שחא
מיתניא וה"ר פורת מפרש דממשנה
יתירה דייק דה"ל למתני אם לא
ה"ה נבלה מע"ש אקורה ותו לא
דמאי ז"ל לפי שא"ה מן המוקן אלא
להכי תני לה דלפילו ה"י מוקן לאדם
לגמרי שחא ה"ה מוקף מחמת אקור
לא ה"י מוקן לכלבס מ"ר:

ושמואל אמר הֲלָבָה בְּרָשִׁי.
 תִּמְנָה לְרִ"י תַּרְמִי
 דְּשִׁמוּאֵל לָמָּה לִּי דְמִפּוֹק לִיָּה מֵהֵיכָל
 דְּכַרְכִּי דְּחֻזִּי וְעַז לְחַלְבָּה וְרַחֵל לְגִזְמָה
 דְּשִׁלְיָה פ"ק (דף יט: ושם) וְתִרְצָה ר"י
 דְּמוֹקָה דֵּהֶס קִיל מְמוֹקָה דֵּהֶס:
 זְעִירִי בְּהַחֲמַת קִדְשִׁים.

מימה לר"י הכי מוכח
 מהבא דס"ל כר"ש ע"כ אינטריר
 לאוקמה צהמת קדשים כדמוכח
 פרכא זין דיקא (פ"ה דף ס:) משום
 דמתני' נמי דיקא קדמי עולה ולא
 הסלה שנטמאת חלה קדשים אף
 צהמה קדשים ומכא הא דיקא
 פריך הסם למר בר אמימר דאמר
 מודה היה ר"ש בצעלי חיים שמו
 שאסורין ודחיק ר"י למתן *דכר
 קים ליה להש"ס שם שלח פירש ועירי כי
 אלא משום דנצי לאוקמה כר"ש.
 מ"ר: **והא** א"ר יוחנן ה"ב בפתם
 משנה ותנן אין מבקעין בו. מימה
 לר"י הכי מוכח מהבא דלא ק"ל כר"ש
 דהויא ודאי כרבי יהודה דשמיא אית
 ליה לרבי יוחנן מניו לאיתקנא לצינ
 הששמות איתקנא לטבלי יומא *וקורה
 ששצרה אפילו לר"ש איתקנא צין

השמשות קודם שצירמה להאי מוקפה
מה שהיא עומדת לאדם והיה רואה
נהי שיהיה רחוקה לכלבים (ג) צלח שמע
מינו דאיתקאלא ודנמי לפני רבי כיון ש
הטושרין דחליין טעמא צריש צינה (ד)
(ה) שבעה חבורן היו אסורין לטלטל
לכלבים צבוליה וחיין ר"ש ואביליהו ר
אמר רבי יוחנן הלכה כבית
רבי לא משום סממא תמאד

דאמידיה דר"ג בר יצחק אמרי לה כלדאי בריך גנבא הוה לא שבקתיה גלויי
רישיה אמרה ליה כסי רישך כי היכי דתיהוי עלך אימתא דשמיא ובעי
דחמו לא הוה ידע אמאי קאמרה ליה יומא חד יתיב קא גריס תותי
דיקלא נפל גלימא מעילויה רשיה דלי עיניה חזא לדיקלא אלמיה יציה
סליק פסקיה לקיבורא בשיניה: **מתני'** ⁶ מחתכין את הדלועין לפני
הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים רבי יהודה אומר אם לא היתה
נבלה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן: **גמ'** איתמר (ער"ל
שח"ז סימן) אמר עולא הלכה כרבי יהודה (ושמואל אמר הלכה כר"ש)
ואף רב סבר הלכה כרבי יהודה מדכרכי דוזי ⁷ דרב אסר ושמואל
שרי ואף לוי סבר הלכה כרבי יהודה כי הא דלוי כי הוו מייתי טריפתא
לקמיה ביומא טבא לא הוה חזי לה אלא כי יתיב ⁸ אקילקילתא דאמר
דילמא לא מתכשרא ואפילו לכלבים לא חזיא ושמואל אמר הלכה כרבי
שמעון ואף זעירי סבר הלכה כר"ש דתנן ⁹ בהמה שמתה לא יזינה ממקומה
ותורגמא זעירי ¹⁰ בהמה קדשים אבל בחולין שפיר דמי ואף רבי יוחנן
אמר הלכה כר"ש ומי א"ר יוחנן הכי ¹¹ והא א"ר יוחנן כסתם משנה ותנן

מת¹² שחרון כיס דמודה ציה ר"ש¹³ אצל צמתימין לא איתקנאזי צין השמשות דלית ליה ההיא מוקא
 תוך דאי אית ליה לר' יוחנן מינו דאיתקנאזי היה אוקר ודאי לטלטל בהמה שמתנלה בשבת שהרי
 דפירשית¹⁴ לעיל¹⁵ מיהו לטלטל הימה אסורה דכולי עלמא מודו דבעי חיים הם מוקאם הוה¹⁶ לן למימר
 ראויה לכלבם משום שהיא מוקא¹⁷ לטלטל אין לנו לאסרה¹⁸ לטלטל נצלה בשבת מידי דהוה אפירות
 שמה יעלה ויתלוש ומשום מוקא¹⁹ לא אסרי לטלטל כיון דחזו לעורבים בעורין מחזבין²⁰ אע"פ
 דר' רב דמתמחא מתנימין בבל ענין איירי צין אותן שראויין לכלבם בעורין חיים צין שאין ראויין
 רבי יוחנן דאמר הלכה כרבי שמעון דמתנימין ולא למחא²¹ אלמא לית ליה מינו דאיתקנאזי. מ"ר:
 ה. גרים ציה²² (דף ב) אמרינן גבי שבת דסחא לן חנא כר"ש משמע דחשיב לסחמא דמחני²³ סחמא. אמר
 י לא חשיב כסחמא כיון דצמתימין נמי פליג רבי יהודה וסחמא לאו דוקא אלא חשיב כרבים. מ"ר:
 אין

השמועות קודם שצירמה להוליו מוקלה
מה שהיא עומדת ללדת והיא רוצה ר
נחיה שהימה רחמיה לכלבים (א) בלא שמיט
מיגו דלימקתאלי ודנמי לפי ר' כיון ש
הטורחין לחלין טעמא בריש ציה (א)
שבעת חצורן היו אסורין לטלטל
לכלבים דכולה שרי ר"ש ואמלוהו (א)
אמר רבי יוחנן הלכה כסתם מ
והא רבי לאו משום סתמא קאמר ר

פירוש אמר הלכה כר' יהודה רב מכלל חלוקתו על שמואל **בכראכי דווגי**. פי' מחצלאות הכרוכות וזוגות וזוגות העומדות לתפילין לוי נמי מכללא דכי הוּו מייתר טרפה לקמיה דלוי בייש לא הוה חזי ליה אלא אקיקלאת סבר דלמא לא משרא ואפילו לכ' ול' זעירי ור' יוחנן: שמואל ור' יוחנן בהדיא אמרי הלכתא כר' שמעון זעירי מכללא מדחזינן ליה לזעירי דמתרגם להא דתנן

תלמוד בבלי <עוז והדר> - ג שבת / תלמוד בבלי {עמו

(א) מלה ב. ו: כו: פסחים
 ט: חולין ד"ה (ב) לעיל יט:
 (ג) 'ע' פרש"י צ"ק מה.
 (ד) וצ"ו כה. ד"ה מיקרא].
 (ה) מלה כו: (ו) (לעיל ח)
 (ז) וצ"ו (ז) (לעיל חגג,
 (ח) לקמן קנה, (ט) ב"ה
 רבי יהודה, (י) לעיל קכב.
 ב"ה איני הביאו מקור
 לזה, (י) ועי' מוספות
 מלה ב: ד"ה גבי שבת].

הנהגות חב"ח

(א) גמרא שקליה
לויסמנא. ז"צ פירוש
חלק סעודה שלי. וכו'
גמרא 77 ע"ב

(ב) תוס' ד"ה והא ח"ר
יומין וכו' ראוהו לכלבים
בע"ש כדפי' לעיל:
(ג) בא"ד ח"ט פ"א
שבשעת חצון:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אקלגלחא
על השפעה מאשפות
ירם אביון (מהלל קוג)
תרגום מהקלחא מרס
אשכח. רש"י ע"ג דף קכ
ע"א ד"ה ויקרא: רב
ד"ה תרגומא וכו'
דחבי קיום ירה. עין
לעיל דף ט ע"ג חוס'
ד"ה הא לן וסנ:

תורה אור השלם
(א) מי העיר ממונה
צדק וקראתו חֲנֻלָּה וְיָמֵן
לְפָנָיו גִּזְרִים וּמִלְכִּים יָרִיד
יָמֵן מִקֶּדֶר וְרִבּוֹ בְּקֶשׁ
נִדָּר מִשְׁתָּחוּ: [ישעיה מא, ב]
(ב) לֹא יֵעִילוּ אֲזִזוֹת
רִשָּׁע וְצַדִּיקָה תִּצָּל
מִמוֹת: [משלי י, ב]

הנהגות וצינונים

6 [גירסת הערוך] **שְׁמִתָּנָה** פ"י [חלק] (גליון): **3** רש"ל מ"ז מחקו בכת"י במורה בכת"י נוסף וצדקה: **7** ע"פ המהרש"ל דפו"ר: **1** דיבור זה ליתא בכל הדפו"י והוסיפו

וההושע"ל
ולאחור
שיין אחר דה
למכונתא: [ז] על פי
ההושע"ל: [ח] גרסת
המחשיל ומזה"ש בגמ'
(לעיל אות ב) שיין
דיבור ה' הללן אחר דה'
ואפילו: [ט] כתי'
אֲשֶׁר־הָיָה: [י] נדצייל
יחוד בדבפאר ולפנטו
דיבור חספרי: [יא] רשיל
מל (מלוקי): [יב] חלה
דקנתי עֲלֵיהּ וְעַל הַחֵלֶל
(רש"י): [יג] נדצייל
ממחמת חסרון כחריה
וּמִמְחַמַּת אֲחִירֵי הַגְּרוּשִׁים
מדעסויא: [יד] ציל
כדפרישה"ל
כדפי': [טו] ציל וזהו
קל למימר (כאהמ'):
נדצייל אֲחִירֵי
הַגְּרוּשִׁים: [טז]

ליקוטי רש"י
[נרפס בסוף המסכת]

פירוש אמר הלכה כר' יהודה רב מכלל חלוקתו על שמואל **בכראכי דווגי**. פי' מחצלאות הכרוכות וזוגות וזוגות העומדות לתפירה לוי נמי מכללא דכי הוּו מייתר טרפה לקמיה דלוי בייט לא הוה חזי ליה אלא אקיקלתא סבר דלמא לא משרא ואפילו לכ' ול' זעירי ור' יוחנן: שמואל ור' יוחנן בהדיא אמרי הלכתא כר' שמעון זעירי מכללא מדחזינן ליה לזעירי דמתרגם להא דתנן

ובשום מקום לא זכרו רק גדול האחים שמשמע שאם גם אינו בכור צריכים לכבדו, ומיהו אם משום הא לא איריא, שהרי גם במצות יכום אחז"ל מצוה בגדול לייבם ואף שכתוב בתורה בכור.

שוב בינותי בספרים ומצאתי בספר יד"נ להגרי"ש נ"ז ז"ל³⁵ בסימן ר"ס אות ט"ו הביא דברי השבות יעקב, מש"כ דבאחותו הגדולה אין חיוב. וכתב שהגאון חכם צבי כתב בגליון השבות יעקב שלא כדבריו, אלא שגם באחותו חייבים כבאח וכמו בזקן וזקינה, והגרי"ש ז"ל כתב מדברי הרמב"ם סוף הלכות טומאת צרעת, ומה מרים הנביאה שדבריה באחיה שהיתה גדולה ממנו בשנים וכו'. ולענ"ד אינו שייך כלל לנד"ד.

אמנם מש"כ אח"כ משבת י"ג א' ועבודה זרה י"ז א' דעולא הוי מנשק לאחותיה אבי ידיהו, ופרש"י³⁶ דדרך לכבד להגדולה ממנו, היא ראייה נחמדה. ותודה לא-ל שהנחני בדרך אמת במש"ל בס"ד שלא כהשבות יעקב בזה וממילא שגם לענין שאר האחין מוכח שלא כדבריו, דהא הך טעמא דקא טעים משום שיוורש גדולתו ליתא באחותו, ממילא י"ל שכן אמרה תורה וכולן בכלל. ונפשוט מהראיה דעולא גם מה שנסתפקנו בס"ד אם האח חייב לכבד אחותו. וממילא מוכח שלכל שגדול ממנו בשנים חייב, אף שאינו הגדול מכולם. דהא אמר שם דמנשק להו לאחותי ולא לאחתי אבי ידיהו, ע"ש בשבת, אלא ודאי כדברינו. ואף שי"ל דמאהבתו עשה כן ולא מן החיוב. ותדע דהא לא מצינו שום חובה לנשק לאב ולאם, מ"מ כיון שדרך לעשות לכבד כן לאביו ואמו ולכל מי שגדול ממנו, ע"כ עשה עולא לאחותיה ג"כ כן, ומוכח כדברינו בס"ד. אך השבו"י לטעמיה שתלי לה במה שהוא מצוה בכיבוד אב ואם דווקא, כמו שדחה הרא"י מהמדרש א"כ גם מזה אין ראיה.

כיבוד הורים בהקם לתחיה

מסופקני בדבר מוזר, אבל מ"מ תורה היא וללמוד אנו צריכים. הן כבר נדפס בשמי בכיוצא בזה בס"ד, מה שמספקא לן בקדושת

עכד"ק. ועיין בטושו"ע סימן קס"א. וא"כ כיון שהגמ' אמרה על הך דאב"י קשישא, דהא דגדול הוא כבכור מה בכורתו גרמה לו, אף גדול גדולתו גרמה ליה. א"כ כיון שלדעת הראב"ד וסייעתו כל האחין הגדולים מחבריהם, עליהם המצוה יותר. ממילא מוכח דגדולתו גרמה ליה. א"כ מבואר להדיא שגם לכל האחין יש להם גדולה, ובע"כ דה"ט לפי שאחיו הצעירים ממנו חייבים לכבדו, ולהר"מ ז"ל באמת אין חייבין לכבד רק לגדול מן האחין.

ולענ"ד שהיא ראייה מהימנא לנידון זה. אמנם מצאתי להשבות יעקב ח"א סימן ע"ו שכתב שנראה לו כדברי שו"ת הלק"ט³¹ דאינו חייב לכבד רק אחיו הגדול שהוא הראשון בירושה ולא השני לו, אף שהוא גדול ממנו. והטעם לפי שהוא יורש גדולתו וכבודו של אביו, וכהך דכתובות ק"ג ב' אע"פ ששמעון בני חכם, גמליאל בני נשיא, כמש"כ³² "ואת הממלכה נתן ליורם"³³ שהוא הבכור וע"כ חייבים האחים לכבדו עכת"ד.

ולדברינו תלי באשלי רברבי וכסוגיין דיבמות שזכרנו בס"ד. ומש"ש עוד שאין סתירה ממש"כ רש"י בפירוש התורה בפרשת ויחי בפסוק "שמעון ולוי"³⁴ שישכר וזבולון לא היו מדברים בפני אחיהם הגדולים. כבר כתבתי דזה אינו מטעם כיבוד, רק משום שלא לבזותם לדבר בפני מי שגדול ממנו, אבל לכבד בכיבוד אביו זה אינו רק בהגדול שבכולם.

הנה כבר כתבתי למעלה בס"ד מה שלא נראה לנו, ונפ"מ עוד בזה, שאם אין בכור כלל, שאז אין שום דין ירושת גדולתו של אביהם בהגדול ממנו יותר מכולם. שהרי הכתוב אומר שיהורם היה הבכור, ולא משום שהיה הגדול. וה"נ רבי גמליאל היה בכור של (ר') רבינו הקדוש, ולא שהיה קשיש מר' שמעון בשנים, דזה לא מצינו עדיפותא כלל נגד מה שהוא גדול בתורה ממנו, ולדבריו אין שום כיבוד אח הגדול רק בבכור, ולדעתינו הפעוטית לא משמע כן כלל. וכן משמע לשון אח הגדול, ומ"ט לא אמר הבכור, ובב"ק י"א ב' וב"ב קל"א ב'

31 כדלעיל, ח"א סי' קכג. 32 דבה"י ב יד, ד. 33 צ"ל יהורם. 34 בראשית מט. ה. 35 ידות נדרים. הגאון ר' חשבונות של מצוה / רבינוביץ תאומים, אליהו דוד בן בנימין (האדר"ת) (עמוד 112) {726077}

יוסף שאול נתנהזון. ועי' בספרו יד שאול יו"ד סי' רמ אות טן. 36 ד"ה אבי חדיהו. הודפס מאתר אוצר החכמה

מחייה אותם, נקרא זה מחיה המתים. (וכמש"כ הרבה מפרשים⁴⁵ כן באמת בילד השונמית שלא מת לגמרי עדיין), ובזה א"ש דלא תקשה מהא דאמרו⁴⁶ נמנו וגמרו נח לו לאדם שלא נברא משנברא, וא"כ מאי מעליותא שהיה מחיה אותם. ויעויין ג"כ בשלהי מועד קטן⁴⁷ ודוק.

אולם הא תקשה, דהא א"ר יוחנן בקדושין ל"א ב', אשרי מי שלא חמאן, שאי אפשר לצאת ידי חובת כיבוד אב כלל. וא"כ מאי קושיה מ"ט לא החיה אותם, ויהא עליו עול כבוד מה שקשה לקיימו. אלא ודאי דכשהיו חיים מחדש, לא היה מחוייב כלל במצות כיבודם, א"כ שפיר אייתי ראיה מזה.

אלא שלדברינו, שהכוונה בעוד שלא מתו לגמרי, רחוק הדבר לומר שפנים חדשות באו לכאן לפוטרו ממצות כיבוד, וצ"ע.

וברוך ה' יודע.

שוב האיר ה' את עיני, ומצאתי דבר פלא בפרקי דר' אליעזר פרק ל"ג תני שם ר' עזריה⁴⁸ אמר, תדע לך כח הצדקה, בא וראה מן שלום בן תקוה. שהיה מגדולי הדור, והיה עושה צדקות בכל יום ויום. ומה היה עושה, היה ממלא את החמת מים, ויושב על פתח העיר. וכל מי שהיה בן מן הדרך, היה משקה ומשיב את נפשו עליו. ובזכות הצדקה שעשה, שרתה רוח הקדש על אשתו. (צע"ק מ"ט לא עליו, וי"ל) שנאמר "וילך חלקיהו הכהן אל חולדה הנביאה אשת שלום בן תקוה", ולמפרע היה שמו בן סחרא, כשם שאתה אומר כי טוב סחרה מסחר כסף. וכשמת בעלה, חסרו צדקות בעלה, ויצאו כל ישראל לגמול חסד עם שלום בן תקוה. וראו את הגדוד שבא עליהם, והשליכו את

כהונה, אם ר' זירא בטר דשחטיה רבה, (עיינ מגילה ז' ב') היה כהן ככתחילה³⁷, או שכיון שכבר יצתה נשמתו³⁸ אין עוד כהונתו עליו, ובתחייתו פנים חדשות בא לכאן, והבאתי דברי התרומת הדשן באשת אליהו ורבי יהושע בן לוי אם הותרו לשוק³⁹.

וכן מסופקני גם במצות כיבוד אב ואם, כשיצוייר כן. והיינו בר' זירא, אם היה חייב בכבוד אבותיו. וכן גם אם בניו היו חייבין בכבודו אז, שאם נאמר פנים חדשות בא לכאן, הרי אינו עוד בנם, ולבניו אינו אב עוד.

וי"ל דהוה ליה כמו גר, וק"ו הדברים. אם שם הוא אותו הגוף והנשמה, ורק מפני קדושת נשמתו אין אבותיו ובניו נחשבים לו, לגרים, כאבות ובנים אחרים. באופן כזה שכבר נשמתו חלפה הלכה לו, והגוף נשאר כאבן דומם, ורק שבדרך נס נפחה נשמה באפו ע"י מעשה צדיקים, ודאי י"ל דפנים חדשות בא לכאן, ואין דין אבות ובנים ביניהם עוד.

ב"ה, אשר האיר עיני לפשוט קצת הספק הזה, והוא מדברי המדרשים פרשת שמות, ברכה⁴⁰ ובתנחומא⁴¹ בפסוק "ויואל משה"⁴², שאמרו שם הפותח פתח לחברו, נפשו חייב לו וחייב בכבודו יותר מבכבוד אביו ואמו. ותדע שאלישע שאמר לו אליהו "ויהי נא פי שניים ברוחך אלי"⁴³, לא הלך להחיות אביו ואמו אלא את בן השונמית.

והנה מה שתמוה, מנא לן להמדרש שכבר נפטרו. אולי י"ל דכוונתו שלפי רגילות העולם היו מתים בחיי אלישע (וכריש פרק יש נוחלין⁴⁴ ע"ש) וא"כ לא היה לו להחיות זולתם, אלא לחכות על מיתתם של הוריו ולהחזיר להחיותם.

וי"ל נמי שאם גם בעת שהיו קרובים למיתה היה

37 ירושלמי ברכות פ"ג, ה"א ופ"כ, ה"א, ועי' סדר הדורות. [נאף דבירושלמי שם נאמר ש"ר זעירא" היה כהן, הכוונה לר' זירא, שנקרא זעירא לפי שהיה איניש גוצא, עיינ בבא מציעא פה, א', ושור"ת מהרי"ל החדשות סי' רד, ושור"ת מהרי"א (יהודה יעלה) סי' נ"ב]. 38 עיינ מהרש"א שם בחידושי אגדות שר' זירא לא מת אלא רק נטה למות. 39 נדון בזה התפרסם בשם רבנו בקונטרס עובר אורח סימן קסז, המובא בסוף ספר אורחות חיים (ספינקא). וע"ע בספר הזכרון להגר"י הוטנר זצ"ל (מכון ירושלים, עמוד תרנט) במש"כ הגר"ח ברלין ז"ל לרבנו בענין זה. וכדבריו מובא בספר שיח השדה ח"ב סימן ד' בשם הגרי"י הניבסקי ז"ל. חשבונות של מצוה / רבינוביץ תאומים, אליהו דוד בן בנימין (האדר"ת) (עמוד 113) {726077}

האיש בקבר אלישע. הלך האיש ונגע בעצמות אלישע וחייה, ואח"כ הוליד את חנמאל בן שלום, עכ"ל.

והרי מקרא מפורש לפנינו שא"ל הקב"ה לירמיה "הנה חנמאל בן שלום דורך בא אליך לאמר, קנה לך את שדי אשר בענתות, כי לך משפט הגאולה לקנות"⁴⁹, והרי כשנולד חנמאל אחר תחיית שלום מחדש, לא היה עוד שלום דוד ירמיה, שכבר נפרד מאוהביו. וא"כ איזה משפט הגאולה יש בזה, לקנות מחנמאל הבן שנולד לשלום בתחייתו השנית.

וגם זה גופא תקשה, איזה זכות יהיה עוד לשלום עצמו על שדהו שהיתה לו מקודם, אם נאמר שפנים חדשות בא לכאן, וגם דין כהונה בטל ממנו. א"כ ודאי גם משפט ממון בטל ממנו, ואינו נחשב עוד להמשפחה הזאת.

ואולם בכה"ג יחשבו כגרים שאין להם חלק כלל בארץ. אמנם בחולין ז' ב' תניא שעל רגליו עמד, ולביתו לא הלך. והיינו שבאמת לא שב לתחייתו כלל, והוא חידוש גדול.

(גם יש לעיין בזמני הדורות, אם היה זה בימי⁵⁰).

והנה אם היה מקום לומר שנפקע יחושו הראשון, היה מקום ליישב בזה קושיית התוספות חולין קל"ב א'⁵¹ דרב כהנא אכל מתנות כהונה בשביל אשתו, והרי לקח סודר בפדיון הבן כקדושין ח' א' ומזה הולידו⁵² דין חדש, שגם פדיון הבן יוכל בעל הכהנת ליקח⁵³, ויעויין בהרא"ש שלהי בכורות⁵⁴. ואולם לפי המבואר בירושלמי פ"ג דברכות⁵⁵, בהך עובדא דבבלי בבא קמא קי"ז ב' שהחיהו ר' יוחנן לר' כהנא מחדש שחזר אז לבבל. שי"ל דמה שלקח הסודר היה בעודהו בבבל שהיה כהן גמור, ואח"כ כשחי מחדש נשא כהנת שלא היה עוד כהן, ואכל בשביל אשתו, והכל אמת. אלא שמהך דפסחים מ"ט א' דאיתא אי לא נסיבנא כהנתא לא גלאי, ואמר לא גלאי כדגלי אינשי, ופרש"י שם אהך עובדא דבבא קמא, מבואר שאי אפשר לומר כן. ואולי יש לפרש הך כדגלי אינשי באופן אחר⁵⁶.

מצוה לו

שלא לגנוב נפש מישראל

שהוא כמוכר לו, והרי אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו³. ואף דגם אין אדם מוכר ונותן דבר שאינו שלו⁴, י"ל דלענין זה הקנתו תורה לחייבו משום גונב נפש ומכרו. אבל אם הקדיש דקי"ל דאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, וא"כ איך נחייבהו כלל על הקדישו משום מכירה, כיון דהקדישו לא חל כלל מעיקרו, דהא אי אפשר להקדיש להאדם הגנוב, דהא גם לבנו ולבתו אם החרים אינם מוחרמים, כבערכין כ"ח א' ומכל שכן לאחר, ונבכניו בלא זה

מבואר הדבר שהלאו דלא תגנוב בגונב נפש הכתוב מדבר¹. וראיתי בספר מנחת חינוך² שמסתפק בגונב נפש והקדישו לבדק הבית, אם הוא חייב כמו בטביחה ומכירה. דהקדש ה"ל כמכירה, משום מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים. ולענ"ד הדבר פשוט דאין מקום לחקירתו זאת, דע"כ לא חייבתו תורה לגנוב נפש ומכרו או נתנו במתנה, רק מפני שיש מי שנשתתף עמו לקנותו או לקבלו מידו. אבל בהקדיש לבדק הבית, האין נאמר

צביה שער חמישי אות יב). 53 בשביל אשתו, כלשון התוספות שם. 54 הלכות פדיון בכור סימן ד. 55 צ"ל פ"ב ה"ח. וכן הוכיח בספר שית השדה. 56 עוד בענין זה והמסתעף יעויין בפני דוד להחיד"א פרשת ויקרא, ותת"ס ב"ב לח, ב.

לו 1 סנהדרין פו, א. 2 מצוה לו אות ז. 3 ב"ב פח, א. ערכין כו, ב. 4 ע"י רשב"ם ב"ב נ, ב ד"ה כי כספו. רמב"ן יכמות סו, ב ד"ה מכרו. בקדושי ג. ב ד"ה ואימא וכב"ב שם.

הודפס מאתר אוצר החכמה

49 ירמיה לב, ז. 50 בספר שית השדה (להגר"ח קניבסקי, ח"ב סימן ד) האריך לברר יחושו של שלום בן תקוה וירמיהו, עיי"ש. וע"ע שהוכיח כמו"כ מיונה בן אמיתי שמבואר בפדר"א שם שהיה בן האשה שהחיה אליהו, ומדנקרא "בן אמיתי" חזינן שמתיתס לאביו, עיי"ש. 51 ד"ה רב כהנא. 52 בתולין לא פירשו כן, אלא דתרי רב כהנא הוו. ותירוץ זה הינו אחד מתירוצי התוספות בקידושין ח, א ד"ה רב. וע"ע בציוני מסורת הש"ס שם. ובספרו של רבנו שבת אחים (ותאמי חשבוניות של מצוה / רבינוביץ תאומים, אליהו דוד בן בנימין) האדר"ת (עמוד 114) {726077}

בה³⁹¹. ואינו מחזור³⁹², דבשנמצא חסר דינר אינה מקודשת כלל, דהא התקדשי במנה זה קאמר לה ואין כאן מנה, דומיא דאמר לה שוה חמשין ואינו שוה חמשין³⁹³ דאע"פ שרצה לשלם³⁹⁴ לה אינה מקודשת³⁹⁵. וי"ל דשאני שיראי בדלא שוה דאי איפשר להוסיף בגופו, אבל מנה אם חסר דינר ראוי להוסיף בו ולהשלים עליו הדינר³⁹⁶. ונראה דהזקיקו לרבינו ז"ל לפרש כן הא דאמרינן פירוש קא מפרש רצה אחד מהם לחזור [בו]³⁹⁷ הרשות בידו כיצד כגון דאמר לה מנה זה, דאלמא רישא דקתני רצה אחד מהם לחזור [בו]³⁹⁷ הרשות בידו בשהיה מנה חסר היא, ואפ"ה קתני רצה לחזור, דמשמע דצריכין לחזור בהן. ועוד מדקאמר הכי נמי מסתברא דאי ס"ד רישא במנה סתם השתא במנה סתם לא הו' קדושי במנה זה מיבעיא, אלמא רישא וסיפא בחד דינא קא מיירי, דאי אמרת רישא בדינא דחזרה וסיפא בדין קדושין בטלין מעצמן, מאי קאמר, הא ודאי אצטריך לאשמועינן הני תרתי בבי דהאי דינא לחוד והאי דינא לחוד. ומסתברא דה"פ, פרושי קא מפרש כיצד כגון דאמר לה מנה זה ומנה שלם בידו והיה מונה והולך ונמצא כולו מנה בידה חסר דינר, שעדיין לא הספיק למנות וליתן לה, רצה אחד מהם לחזור הרשות בידו, אבל אם היה מנה שבידו חסר דינר ואמר לה התקדשי לי במנה זה אינה מקודשת כלל. והכי נמי מסתברא ה"ק³⁹⁸, דמרשא דקתני דבמנה סתם יכולין לחזור בהם עד שישלים כוליה מנה, שמעי' דכ"ש כשאמר לה מנה זה ונמצא מנה חסר דינר שאינה מקודשת כלל, דמה טעם אמרו במנה סתם דיכולין לחזור בו דבכוליה מנה [דוקא]³⁹⁷ מיקדשא, ולא ע"מ שאתן לך מנה קאמר, א"כ כ"ש כשאמר לה מנה זה שבאותו מנה דוקא הוא מקדשה, וכשנמצא מנה חסר דינר אינה מקודשת ואפילו לכשישלים. וכן

אמר רב אשי לא אמרן אלא³⁸¹ רב כהנא דגברא רבה הוא ומיבעי ליה סודרא³⁸² אבל כ"ע לא. משמע מהכא דכ"ע ואפילו צורבא מרבנן דוקא בה' סלעים או בשווייהן ממש, אבל רב כהנא דגברא רבה הוא ודומה לו הוא דיכולין לומר לדידי שוה לי, לפי שדרכן של גדולים להתיקר במה שהן צריכין לו, וכדקאמר כי הא דמר בר רב אשי זבין סודרא מאמיה דרבא מקובי שוה עשרה בתליסר, לומר שאין כאן הערמה, דשהו הוא לו ממש. אבל הרמב"ם ז"ל³⁸³ כתב דכל כהן יכול לומר לדידי שוה לי. ואפשר לומר דהא דאמר רב אשי לא אמרן אלא רב כהנא בטלית דוקא קאמר, שאין דרכן של בני אדם להתיקר בו אלא תלמידי חכמים שאין הולכין בגלוי הראש כלל אלא בטלית נאה כטליתן של תלמידי חכמים, אבל בשאר דברים כל האדם שוה והכל אומרים לדידי שוה לי³⁸⁴, דאפשר דהכין הוא ואין כאן הערמה של כלום, וצ"ע.

אמר ר' אלעזר התקדשי לי במנה ונתן לה דינר³⁸⁵ מקודשת וישלים מ"ט כיון דאמר לה מנה ויהיב לה דינר כמ"ד לה על מנת דמי. וכתב הראב"ד ז"ל ודוקא דיהיב לה דינר אבל יהיב לה כוליה מנה חסר דינר לא, דכסיפא לה מלתא למתבעיה, כדאמרי' בפירקין דלקמן³⁸⁶.

ואמר רב הונא אמר רב כל האומר על מנת כאומר מעבשיו דמי. יש מדקדקין מכאן דבעל מנת אינו צריך לתנאי כפול ולהן קודם ללאו, דהא הכא סתמא יהיב לה אלא דאנן הוא דקאמרי' דכמאן דאמר לה ע"מ דמי. וכן דעת רבינו אלפסי ז"ל³⁸⁸, וכבר הארכתי בזה בפרק מי שאתו³⁸⁹ בס"ד.

השתא במנה סתם לא הו' קדושי במנה זו מיבעיא. פרש"י ז"ל במנה זה ונמצא חסר, דהשתא לא קבלה³⁹⁰ מיבעיא דמציא הדרא. ולפי פירוש נמצא חסר דאינה מקודשת בשחזרה

מבואר ברש"י ד"ה כיצד. 392 וכה"ק הר"ן. וגם הרמב"ן והריטב"א דחו את דברי רש"י, וגם תוס' ד"ה השתא חולקים על רש"י. 393 דלעיל ז, ב. 394 צ"ל להשלים. 395 צ"ב מנ"ל לרבנו הא, דילמא גם שם יכול להשלים. ועי' בהע' הבאה. 396 לפי' רש"י שם דאירי באמר לה התקדשי לי בחמשים וזו והרי לך אלו בדמיהם, א"כ גם בשיראי שייך להשלים. 397 כ"ה בנדפס ובכ"פ. 398 וכ"כ תוס' הג"ל והראשונים הג"ל. ועי' ריטב"א בשם

381 לפנינו נוסף: כגון, וליתא בריטב"א ובר"ן. 382 לפנינו נוסף: ארישיה, וליתא שם. 383 פ"א מבכורים ה"ז. 384 וכ"כ תוס' ר"י הזקן (וצ"ל שם: אבל (טלית) [סודרא] אינו צריך לכל אדם), ועי' ר"ן. 385 לפנינו נוסף: הרי זו. 386 מו, א. והרמב"ן והריטב"א שם חולקים ופוסקים כה"א שם, ועי' בדברי רבנו שם ובר"ן כאן. 388 במס' גיטין לו, ב מדפי הרי"ף. 389 גיטין עה, ב ד"ה רב אשי. 390 חסר כאן: כולה. 391 וכן

אבני

סימן כט

מילואים

קלא

היכא שדעת האשה להתקדש בתפיסת הקנין לבד וא"כ איך יתכן לומר כשמקדשה במנה שנתחייב לה ע"י חליפי סודר דלא הוי קידושין:

ולכן נראה דשיטת שלטי הגבורים הוא שיטת תוס' רי"ד רפ"ק קידושין ד"ל מניינא למעוטי חליפין קשיא לי טובא ואם אדם נותן סודר לאשה שיש בו שו"פ אעפ"י שנותן לה בתורת חליפין אמאי אינה מקודשת כו' ונראה לי לומר שאם בזה הסודר לבד נתרצית לו לקדשה אעפ"י שהזכיר לה חליפין מקודשת היא והבמ"ע כגון שהתנה עמה לקדשה במנה ולא ה' נותנו לה עכשיו. אלא התפיסה את הסודר שתתקדש לו ולא

תוכל לחזור בו והוא יתחייב ליתן לה המנה לאחר זמן בכה"ג ודאי אינה מקודשת כיון שלא נתרצית לקדש אלא במנה ומנה אין כאן ואעפ"י שבשדה קונה הסודר כו' וטעמא דמלתא כיון דחליפין ליתנהו בפחות משו"פ וכיון דבפחות משו"פ ליתנהו בשו"פ נמי ליתנהו שאין גזירה שוה למחצה עד שיתן לה המנה עכ"ל. וביאור שטה זו כבר ביארנו באורך ס"ק ב' ע"ש וזהו נמי שיטת הש"ג והכוונה אם נותן לה הסודר לגמרי מקודשת בתורת כסף אפי' הזכיר לשון חליפין לא נפיק מכלל כסף אלא דכסף גופה דקונה אינו אלא בתורת שיווי אבל אם נותן כסף בתורת קנין לא מהני וכמ"ש בסמ"ע ס"י ק"ל דלפינן משדה עפרון שה' הכסף מדמי השדה ע"ש ותורת חליפין דאית' בפחות שו"פ ואינו בתורת שיווי אלא בתורת קנין. ומש"ה כשנותן הסודר לגמרי לאשה אפי' הזכיר לשון חליפין לא נפיק מכלל כסף והוא נמי שיווי הקידושין אבל אם אמר התקדשי לי במנה ולא נתן עכשיו אלא שיתחייב לה והסודר נתן לשום קידושין ושיתחייב לה המנה בשלימות ולא ינוכה כלום מן המנה לערך שוה הסודר דאז אין הסודר מכלל שיווי הקידושין רק בעד קנין ולא מהני חליפין לקנין אלא גבי שדה אבל תורת חליפין לקנין לא מהני גבי קידושין דכיון דחליפין איתנהו בפחות משו"פ וקידושין לית' בפחות משו"פ דלא מקנא נפשה בפחות משו"פ ומש"ה לא מהני הק"ס (וקי"ס) [לקיום] הקידושין וממילא לא נתחייב במנה כיון דלא נתקיים הקידושין אבל אם הק"ס ה' שיתחייב במנה ומקדשה בחוב דיד' שפיר מקודשת דה"ל כשט"ח דיד' דמהני לדעת הש"ג וזה נכון וברור ועיין היטב בסק"ב:

ומ"ש ב"ש דתשובת רש"ך הוא כשיטת הראב"ד אבל לשיטת הרשב"א לא הו' קדושין דאגיד גבי' אינו נראה דלא מיקרי אגיד גבי' אלא במשכון דאכתי הכסף לא נפיק מרשותו ואין לה לאשה או למוכר אלא שעבוד מש"ה אינו כסף לקנין באשה ובמכר אבל הכא דנקנה גוף טבעת לאשה כבר יצא הכסף מרשותו ואינו אלא פקדון בידו דהא אגיד גבי' דלא מהני בקידושין לאו מתורת אגיד גבי' דגבי גט דהתם בגט טעמא משום דבעינן כריתות וליכא כדאי' פ"ק דמציעא דף ו' אבל בקידושין לא שייך האי טעמא ועוד דהא גבי אמאתא נמי אינו קונה במשכון וע"כ האי אגיד גבי' אינו אלא משום דאינו כסף הראוי לקנין כיון דאינו מוציא הכסף מרשותו וגבי שעבוד עדיין הכסף ברשותו אבל היכא דנקנה גוף הטבעת לאשה אלא שעדיין הוא ברשות המקנה כבר יצא הכסף מרשותו ואינו אלא פקדון בידו וזה פשוט וברור:

שיטת שלטי גבורים כתוריד סודר מהני בקדושין בתורת כסף

בכלי שנקנה לה לגמרי אינו כאגיד גביה גס כשמונה בביתו

[2] דלא הוי קידושין. ונסתפקתי בפדיון הבן אם נתן לכהן משכון בחמש סלעים אם בנו פדוי. והנה בנתן שט"ח לכהן ודאי אינו פדוי וכמבואר להדיא ר"פ הנושא דבר תורה בנו פדוי לכשתין ומדרבנן אינו פדוי משום גזירה דפודין בשטרות ועמ"ש בקצה"ח סי' (ק"ל סק"ה) [ק"צ סק"ו] ע"ש אך במשכון

לא נתבאר בפוסקים אם בנו פדוי: והנה נראה דשיטת הרמב"ן והרשב"א דכסף שלא יצא מרשותו לא חשיב כסף לקידושין ולמכר וא"כ נראה דה"ה בפדיון לאו שמיה כסף אבל לדעת הרא"ש דטעמא דמשכון לא מהני משום דגופו לא נתחייב ונכסוהי ערבין וכל היכא דליכא לזה ליכא ערב א"כ בפדיון נראה דמהני משום דנתחייב גופו לכהן ליתן לו חמש סלעים א"כ נכסוהי ערבין ויכול לשעבד משכון לזה החוב. וראה מר"פ הנושא בהא דאיפלגי ר' יוחנן ור"ל בחייב אני לך מנה בשטר דר' יוחנן אמר חייב ור"ל סובר דפטור ופריך לריש לקיש מהא דתנן כתב לכהן שאני חייב לך חמש סלעים חייב ליתן לו חמש סלעים ובנו אינו פדוי ומשני שאני התם דמשעבדא לי' מדאורייתא וע"ש ומוכח דאע"ג דאכתי לא נתברר מי הוא הכהן ואפ"ה לכל כהן שנותן שט"ח מתחייב כיון דמשעבד לכהן וא"כ ה"נ מהני לי' משכון כיון דנתחייב לכהן:

ואפ"ר דאפי' לדעת הרמב"ן והרשב"א דלא מהני שעבוד במשכון לקידושי אשה ולקנין קרקעות היינו משום דכסף ואגיד גבי' ואינו יוצא מרשותו אינו ראוי לקנין אבל גבי פדיון הבן דאין הבן קנוי לכהן שיצטרך לקנותו מכהן אלא חוב הוא שמוטל עליו ליתן לכהן חמש סלעים וכל שנותן לו משכון ומקבלו לפרעון ולדעת הרמב"ן והרשב"א דמהני משכון למתנה ויש זכיה למקבל במשכון וא"כ זכה בו הכהן ונפטר מחובו וזה נראה ועמ"ש בקצות החושן

סי' ס"ו ס"ק א' ואכתי צ"ע: [7] והוא ישרים לה השאר. כתב בח"מ וז"ל כלומר ואם לא ישרים אינה מקודשת כמי שאמר על מנת מיהו לקמן סי' ל"ח כתב דיש חולקין דגם בע"מ צריך תנאי כפול עכ"ל. וב"ש כתב ע"מ שאתן ואם לא נתן לה השאר בטליק הקידושין אע"ג דלא הזכיר שום תנאי ה"ל כאלו התנה וכפל כ"כ הרא"ש ואישתמיטת' לח"מ עכ"ל: אמנם לטעמא דהרא"ש לא ידרנו דאמאי הוי כאלו התנה תנאי כפול יותר משאר תנאים דבעי כפילא:

ובחידושי הרשב"א קידושין דף י"ח ז"ל ואמר רב הונא אמר רב כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי יש מדקדקין מכאן דבע"מ אין צריך תנאי כפול והן קודם ללאו דהא הוא סתמא יחייב לה אלא דאנן הוא דקאמרין דכמאן דאמר לה על מנת דמי וכן דעת רבינו אלפסי וכבר הארכתי בזה בפ' מי שאחזו בס"ד עכ"ל וז"ל ס"פ מי שאחזו יש מביאין דאי' מהא דאמר ר' אליעזר האומר לאשה התקדשי לי במנה ונתן לה דינר כו' כמאן דאמר על מנת דמי והתם ודאי לא כפלי' לתנאי ואפי' על מנת ממש לא אמר לה אלא שאנו רואין מעשיו כאלו אמר ע"מ ושמא נדחה בזה דטפי עדיף כי לא אדכר תנאי מפורש אלא שמעשיו מוכיחין עליו ממי שיזכיר תנאי שלא כדרך תנאי שבכתוב כמו שאנו עתידין לכתוב בשם רבותינו בעלי התוס' עכ"ל:

למה חייב להשלים לה אערפ שלא כפל תנאו

בגילוי דעת לחוד עדיף מהתנה בלשון תנאי שלא כהוגן

וזה נראה טעמא דהרא"ש דס"ל לחלק בין גילוי דעת ובין היכא דהוכיח תנאי ולא כפל וכ"כ באשרי פ' מי שאחזו ע"ש:

אלא דדעת כמה פוסקים שלא לחלק בכך וכמבואר ברמב"ן בחידושי פ' מי שאחזו ע"ש גם הר"ן בפרק מי שאחזו גבי

אתקין שמאל בגיטא כתב שם דאין לומר דטפי עדיף לר' מאיר אומדנא וגילוי דעת מתנאי שלא נכפל וע"ש וגם להרשב"א לא ברידא לר' הך מלתא לחלק בכך וכתבו בלשון שמא נדחה כו':

ולכן נראה לענ"ד במה דקשיא להו

בהך דאמר ר"א התקדשי לי במנה ונתן לה דינר מקודשת וישלים כו' כיון דלא כפלי' אמאי ישלים. והוא דע"כ לא בעינא דינא תנאי ב"ג ובי"ד אלא שיבוטל המעשה ע"י תנאי דאז אם אין התנאי כדיני תנאי אע"ג דלא נתקיים התנאי המעשה קיים אבל שיתחייב בתנאו לא בעינן דינא תנאי וכמו קנה שדה במנה ונתן דינר שקנה לו השדה צריך להשלים דמי השדה ונתחייב בדמי השדה אחר שקנה השדה אלא דאם לא נתן דמי השדה לא נתבטל הקנין וכמו כן הכא כיון דקנה האשה ע"י הדינר נתחייב בדמים שהבטיח לה ובש"ס ובש"ע לא הוזכר שיתבטלו הקידושין אם לא יתן המנה אלא אמרו צריך להשלים המנה וחייב הוא בכך וכמ"ש וביבמות דף ק"ו בהא דחליץ לה ע"מ שתתן לך מאתים וזו בתר דחליץ לה אמר זיל הב לי א"ל ר"פ יכולה לומר משטה אני בך וכו' שם הרשב"א בחידושי ד"ל ואיכא למידק היכי הוי מחייב אביי למיתב לר' ור"פ למאי אצטריך לאתויי ראי' מן הבורח מבית האסורין והא הכא כיון דאתני לר' בלשון ע"מ לא מחייב לר' משום דכל האומר ע"מ אין מחייבין אותו לקיים התנאי אלא אם רוצה יקיים רוצה לא יקיים לפי שכבר נתפרשה כפיייתו אם יקיים תנאו יקיים המעשה ואם לא יתקיים התנאי לא יתקיים המעשה וכיון שכן ה"ג לימא לר' לא בעינא בחליצה ולא יתבטל והרי החליצה ממילא קיימת והיא פטורה וי"ל דכיון שאי אפשר לה לחליצה להתבטל הרי זה כשכירות ולפיכך אי הגון לה מחייבין ליתן לה מדין שכירות והיינו דאמרין בירושלמי אם אמרה ע"מ נותנת אלא מכיון דלאו הגון לה ומצוה עליו בו התורה בחליצה ורמ"י עליו למיחלץ האי כעין אנוסה הוא ואיהו נמי לא פסיד מידי דהא לא חזא לר' מינה מידי עכ"ל וכ"כ הרמב"ן בחידושי שם ע"ש וא"כ הכא שנתקדשה לו ע"י הדינר ונתקיים המעשה שהוא הקידושין נתחייב גם הוא דמי הקידושין ולא גרע מקנה שדה בחזקה שנתחייב בדמי הפסיקה של השדה וא"ש הא דקאמר ר' אליעזר מקודשת וישלים ודו"ק:

והא דאמרין פ' מי שאחזו דף ע"ה בהא דתנו רבנן הרי זה גיטך והניני שלי אינה מגורשת ע"מ שתחזיר לי את הנייר מגורשת ופריך מ"ש רישא ומ"ש סיפא כו' אמר אביי הא מני ר' מאיר הוא דאמר בעינן תנאי כפול והכא הא לא כפלי' לתנאי:

ולפי מ"ש דהיכא דלא כפלי' נמי מחויב בקיום התנאי וכופין לקיים כיון דהמעשה נעשה אדעתא דהכי א"כ בע"מ שתחזיר לי הנייר אפי' לא כפלי' צריכה להחזיר הנייר כמו שהתנה:

ונראה דהתם גבי גט כיון דהוא מגרשה בע"כ לא שייך בזה תנאי קיים עבור המעשה כיון דהמעשה נעשה בע"כ דאשה וא"כ אינו אלא מחמת התנאי שהתנה שיתבטל המעשה אם לא יתקיים התנאי מש"ה בעי כפילא:

אף אם לא יבטל התנאי להמעשה מ"מ מחויב לקיימו בחזרת פסיקת דמי מקח

בגרשין בעל כרחה לא שייך שיפסוק עמה אלא רק מתורת

מיהו כל זה באומר מעכשיו דהמעשה תיכף נתקיים ולכן בקידושין או בשדה אם התנו מחויב לקיים תנאי וכופין אותו עבור המעשה אבל היכא דלא אמר מעכשיו אלא לכשאתן המנה א"כ עדיין המעשה לא נתקיי' ואינו חייב בדמי' עבור המעשה לזה אמרו בש"ס מקודשת וישלים מ"ט דר' אליעזר דאמר כל האומר על מנת כאומר מעכשיו וכיון דמעכשיו נתקיים המעשה וכל שנתקיים המעשה מחויב להשלים לה כתנאי שהתנו ביניהם בפסיקה עבור הקידושין ועמ"ש בס"ק א':

ועיין בר"ן פ' האומר ע"ש שכתב בכל התנאים שהוא חייב וכנס תוך הזמן דאמרין אף שלא נתקיים בזמן הוי קידושין דכיון דכנס אחולי אחיל לתנאו אבל מכל מקום המעות שנתחייב בתנאי נעשה עליו מלוה וצריך לקיים וע"ש:

ומבואר דאע"ג דנמחלו התנאים מ"מ החוב לא נמחל וא"כ ה"ה היכא שבתחלתו לא נעשה כדיני תנאי צריך להשלים החוב:

ובזה יתיישב מה שהקשה אחי הרב המופלג מוהר"ר חיים כהן נר"ו בהא דמקשה בגמ' פ"ק דקידושין אהא דאמר ר"א מקודשת וישלים מהא דתנאי' התקדשי לי במנה והי' מונה וחולץ ורצה א' מהם לחזור אפי' ברינר אחרון הרשות בידו ומאי קושיא דהא המקדש יכול לחזור משום דאין כופין בקיום התנאי אלא המעשה בטל אם לא נתקיים התנאי והאשה נמי יכולה לחזור לפי מה דאמרין פ' מי שאחזו דף ע"ד נתינה בע"כ לא שמי' נתינה וא"כ יכולה לומר איני רוצה בקבלת השאר ונימא ר' אליעזר ס"ל נתינה בע"כ לא שמי' נתינה עכ"ד:

ולפי מ"ש דאין כזה משום תנאי כיון דלא כפלי' אלא מחויב הוא בדמי הקידושין עבור המעשה וכיון דאינו אלא חוב שניהם אין יכולין לחזור דהמקדש לא מצי חוזר כיון דלא כפלי' לתנאי והיא נמי לא מצית לחזור דבחוב ודאי פרעון בע"כ שמיא פרעון ודוקא בתנאי הוא דפליגי אם נתינה בע"כ מהני ע"ש פ' מי שאחזו ודו"ק:

וה"ה אם חסר דינר אחד. כתב ב"ש ז"ל עיין פ"ב דקידושין שם ברש"י ור"ן משמע דוקא אם קיבל עליו המקדש במלוה ואם לא קיבל לא הוי קידושין ולרמב"ן ושאר פוסקים אפי' לא קיבל מקודשת וכן משמע מרמב"ם וכן מרייק המגיד מדבריו ורשב"א ס"ל אפי' אם אמר תהא עלי במלוה לא הוי קידושין משום דכסיפא לה למתבעי' כיון שחסר רק דינר אחד עכ"ל:

ובחידושי מוהר"ט נראה להיפך והוא דאם קיבל עליו במלוה לא סמכה דעתה ודרך תנאי סמכה דעתה טפי וע"ש שכתב על דברי הרמב"ן במה שהביא ראי' דאפי' בחסר דינר מקודשת וסמכה דעתה והא דתנאי התקדשי לי במנה זה ונמצא חסר דינר אינה מקודשת אלמא כמנה סתם מקודשת ולא אמרין כסיפא לר' מלתא למתבעי' וכתב עלה מוהר"ט ומיהו על ראייתו של הרמב"ן קשיא לי מאי מייתי מהאי דהתקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים כלומר ע"מ שישלים קאמר ואין הקידושין נגמרין אא"כ ישלים ובהא ודאי לא אמרין דכסיפא לה מלתא דבלא תביעתה איהו מזהר וזהר כדי שיתקיימו קידושי וסמכה דעתה שפיר כמו האומר הרי את מקודשת לי ע"מ שאתן לך ק"ק וזו דמקודשת והוא יתן אבל הכא שעשאו מלוה הדינר הנשאר ורוצה שיהי' הקידושין נגמרין מעכשיו והדינר נעשה עליו כמלוה בהא

האם צריך שיתחייב על השלמת דינר אחד והאם סומכת דעתה

תמיד אמר ליה רב כהנא לרב אשיקמיה, ועל זה אמרי שהיה אוכל בשביל אשתוקמיה.

התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקדשת, שמאחר שאמר לה במנה סתם ונתן לה דינר ודאי דעתו להיות עקר הקדושין בדינר, והשאר תנאי עליו, והרי זה כאומר הרי את מקדשת לי בדינר זה על מנת שאשלים לך מנה, ולכשישלים המנה מקדשת למפרע משעת נתינת הדינר. ומכל מקום נחלקו המפרשים אם היא יכולה לכופו להשלים אם לאו, יש מפרשים וישלים על כרחו, רצוני לומר שהיא כופתהו בבית דין על השלמת המנה ואינו יכול לחזורק^א, וכן היא אינה יכולה לחזור, ואף פשוטה של סוגיא זו מוכחת כן, שהרי במה שהקשה עליו ממה שאמרו ורצה אחד מהם לחזור חוזר משמע דהכא אין אחד מהם יכול לחזור קאמר. ומה שאמרו (לקמן כז, א) זכו בשדה זה לפלוני על מנת שתכתבו לו את השטר חוזר בין בשטר בין בשדה, שנראה משם שכל שלא נתקיים התנאי יכול לחזור, פירשו גדולי קדמונינו הטעם שמאחר שתלה הענין בכתיבת השטר, אפילו היה במקום שאין כותבין את השטר הוא עשאו כמקום שכותבין שאין

השדה קנויה בלא שטר, ונמצא שעדיין לא נעשה תחלת הקנין, אבל בזו כבר נגמרו הקדושין והתנאי מאליו בא ואין יכול לחזור אלא שכופין אותו להשלים, וכן יש לומר לדעתי שבזו של זכו בשדה זו, הואיל והתנה עם העדים הרי הוא כאומר בפירוש שלא תועיל הזכייה אלא בכך.

והביאו ראייה לדעת זה ממה שאמרו (לקמן יט, ב) הרי את מקדשת לי על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה שמקדשת ותנאו בטל מיהא בעונה, אף על פי שקיים בדבר שבממון כגון שאר כסות, ואין יכול לומר הואיל והתנאי בטל חוזרני בי, ואלו היה המתנה יכול לחזור ודאי היה הטעם מפני שלכך התנה שתהא הבחירה בידו אם לקיים אם לחזור ממנו, ואם כן אף בזו יאמר לכך התניתי שאם יועיל תנאי יועיל ואם לא יועיל לא יהיו קדושין^א, אלא שבשאר תנאים אין יכול לחזור ונמצא שאין הבחירה בידו אם לקיים תנאו אם לחזור ממנו, ואף כאן אין הבחירה בידו ואחר שאין תנאי מועיל נתקיים המעשה, ושם תאמר שאני התם שהתנאי לא חל מעולם מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה ואין התנאי כלום, ונמצא שאין המעשה

קמח. לדוגמא עיין ברכות כד, א לט, א. קמט. וכן כתב בתוספות רי"ד, ועיין בהערות שם. קנ. הנה באבני מלואים סימן כט סק"ד (מובא בליקוטי אבני מלואים) דעתו גם כן שחייב להשלים על כרחו, אמנם ראה במנחת שלמה חלק א סימן פ שביאר שאין דעתו כדעה שמביא רבינו, שלדעת האבני מלואים התנאי אינו חל כלל מפני שאינו תנאי כפול, ומכל מקום מחויב להשלים את המנה לאשה מדין פסיקה, עיין שם, אמנם לדעת רבינו התנאי חל, שהרי כתב שרק כאשר הוא משלים את התחייבותו חלים הקדושין למפרע, ואף על פי כן סובר רבינו שהוא מחויב להשלים את המנה כדבריו. ועיין במנחת שלמה שם מה שכתב בביאור סברת רבינו, וראה שם שכתב שדעה זו שמביא רבינו מחודשת ולא מצא לה חבר בראשונים. קנא. כבר עמדו בזה בתוספות כתובות נו, א ד"ה הרי זו מקודשת, ועיין שם מה שכתבו בזה (מנחת שלמה חלק א סימן פ).

בירו, והוא אומר מקדשת וישלים על כרחו ואין אחד מהם יכול לחזור.

ומכא מקום יש מפרשים וישלים אם ירצה שאין היא יכולה לחזור, אבל הוא ודאי יכול לחזור, ואף הם כתבו שכל שחזר אף הדינר חוזר לו, ומה שאמרו בפרק מי שמת (בבא בתרא קמה, א) קדושי לא הדרי דקדושין לטבועין נתנו, דוקא כשנגמרו הקדושין אלא שאיזו סבה גרמה לגרש, ובין שהסבה ממנו בין שהסבה ממנה אינן חוזרין, אבל זה שלא נגמרו הקדושין ודאי חוזרין. ולדעת זה שהם אומרים שאין היא יכולה לחזור אבל הוא יכול לחזור לא הקשו בסוגיא זו אלא מן האשה, שכל שהוא מתנה על עצמו, רצוני לומר על מנת שאתן לך אם רצה מקיים אם רצה אינו מקיים, לשם כך התנה על עצמו שתהא הבחירה בידו אם לקיים אם שלא לקיים, ואף על פי שאמרו (לקמן נ, א) בההוא גברא דזבנינהו לנכסיה אדעתא למיסק לארעא דישראל, לסוף לא סליק, ואמר רב אשי אמרינן ליה קום סליק, איכא דאמרי אמר ליה אי בעית סלקת, טעם הדבר מפני שלא התנה בפירוש, כלומר על מנת שאעלה או אם לא אעלה, שאלו אמר כן אין אומרים לו קום סליק ולא אי בעית סלקת, שהרי תלה בהדיא בעלייתו והרי לא עלה, אלא דרך הבאי דבר רוצה אני לצאת לדור בארץ ישראל ומתוך כך אני מוכר נכסי, ונעשה גלוי דעת זה חשוב בעיניהם הואיל ובשעת גמר המכירה אמרו לענין זה שאלו נולד אונס משעת גמר המכירה שאינו יכול לעלות יהא המכר בטל, אבל אינו חשוב

תלוי בתנאי אלא נגמר מיד הואיל ואי אפשר לתנאי להתקיים, אבל כל שהתנאי יכול להתקיים הרי המעשה תלוי בקיום התנאי וכל שלא נתקיים יכול לחזור, אף הם משיבים שאינו דומה, שאלו אמר הוא התקדשי לי ואיני נותן לך שאר כסות ועונה, כלומר שאפילו יש בדין כן איני עושה היה ראוי לומר כן, מאחר שהוא אומר על מנת הרי כונתו לומר אם אני זקוק ליתן שאר כסות ועונה לא יהיו קדושין, וכעין שאמרו (גיטין פד, ב) בהרי זה גיטיך על מנת שתאכלי תרומה איפשר דאכלה ולקיא, והקשו בה והא מתנה על מה שכתוב בתורה הוא, ותירץ הכא לא עקר ולא מידי דמי אמר לה אכולי ותתגרשי, לא תיכול ולא תתגרש, אף בזו מי קאמר לה התקדשי ואין לך עלי שאר כסות, על מנת קא אמר לה, כלומר אם אני זקוק לכך לא יהיו קדושין, ואף על פי כן אין אומרים כן אלא מקדשת והתנאי בטל על כרחו, אף בזו מקדשת וישלים על כרחו.

ובגמ' מיהא הואיל ומתגרשת על כרחא והוא תולה התנאי בה, הואיל והוא דבר איסור אפילו קבלתהו אין כופין אותה, ואחר שכן כל שהיא עושה מעצמה מגורשת ואם לא תאכל אינה מגורשת שאין תנאו בטל. ולדעת זה כשהקשו בסוגיא מבריתא שאמרה ורצה אחד מהן לחזור אפילו בדינר אחרון הרשות בידו הוא מקשה משניהם, רצוני לומר מן האיש ומן האשה, שהבריתא אומרת שאם רצה אחד מהן לחזור אפילו בדינר אחרון הרשות

כתנאי גמור וכל שלא היה שם אונס מתחלה ועד סוף אומרים לו קום סליק או אי בעית סלקת, אלא קיי אף כשבידו לעלות אם לא רצה אינו עולה והמכר בטל, ואם חזר חזר ואין יכול לומר אחזור ואקיימנו אלא בטל המעשה.

וחכמי ההר מוסיפין בדעת זה לומר שאף כשתלה התנאי במקבל המתנה או המכר, רצוני לומר על מנת שתתן לי וכו', אם אינו מקבלו המכר בטל, לכך שייר והתנה ליתן לעצמו מקום לחזרה עד שיתקיים התנאי, הא לכשיתקיים נגמר המעשה למפרע משעת תחלתו הואיל ואמר מעכשו, ונמצא שכל שאמר על מנת המתנה יכול לחזור, בין שתלה התנאי בעצמו בין שתלאו במקבל המתנה או המכר או הקדושין, אבל המקבל שלא התנה אינו יכול לחזור הואיל ויש שם מעכשו או על מנת שהוא כמעכשו. ושמועת על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה אינו תנאי גמור, שהרי תנאי ומעשה בדבר אחד הוא, שמאחר שאמר לה הרי את מקדשת לי נתחייב לה בשאר כסות ועונה ואין יכול עוד לומר על מנת שאין לך שאר כסות ועונה, אבל אם היה התנאי חשוב ואינו רוצה לקיימו בטל המעשה.

ואיני מבין היאך אמרוה, שהרי בשאר כסות (ועונה) קיים ואם הוא קרוי תנאי ומעשה בדבר אחד היאך קיים אף בשאר וכסות, ועוד אף בעונה אין זה תנאי

ומעשה בדבר אחד שכמה פעמים אדם נושא אשה לשמשו שתתייחד עמו בהיתר, ועוד שאם כן למה תלה הטעם במתנה על מה שכתוב בתורה, אלא שאין קרוי תנאי ומעשה בדבר אחד אלא כעין הרי זה גיטך והנייר שלי (גיטך זה, א), ואף בזו כל שאמר על מנת תנאו קיים, שכל שבעל מנת אינו צריך לתנאי [ומעשה] בדבר אחד כמו שביארנו במקומו (שם), והוצרך לבא בה מטעם מתנה על מה שכתוב בתורה, ואף על פי שכל שמתנה עמה על מנת שתאכלי בשר חזיר אין זה מתנה על מה שכתוב בתורה^{קט}, הואיל ותלה הדבר ברצונה לא תאכל ולא תתקדש, מכל מקום כשפוטר עצמו ממה שחייבתהו תורה כגון מקדש על מנת שאין לה עליו שאר כסות ועונה, או שרוצה לזכות בתנאו במה שלא זכתה לו תורה כגון שקדש יפת תאר על מנת שיתעמר בה תנאו בטל והמעשה קיים. ולי נראה לשיטה זו שכל שתלה התנאי במקבל אף המקבל יכול לחזור.

ומכא מקום עקר הדברים נראה לי שאין אחד מהם יכול לחזור אלא שאין הקדושין נגמרים עד שישלים כל התנאי, ואין המקבל יכול לכופו להשלים, ואפילו יאמר איני רוצה להשלימו אינו כלום שאינו יכול לחזור אפילו תלה התנאי בעצמו, רצוני לומר שאמר על מנת שאתן וכו' שלא יכול לחזור ולומר אקיימנו, עד שיבא בענין דבר שלא יוכל לקיימו, כגון שפירש בו

קנב. לפום ריהטא כעת חוזר רבינו לאופן שבו התנה להדיא, והלשון מגומגם שכתב כן בסתמא. קנב. כמבואר בגיטין פד, ב.

זמן, רצוני לומר שאתן בתוך שלשים ועברו שלשים או שמת, ובכך נתבטל הכל שאף במקום יבום אין צריכה חליצה, וסוף הדברים שזה שחיוב התנאי עליו בידו לקיימו על כרחו של שני ויתקיים המעשה, ובידו להתעכב שלא לקיים ויעמוד המעשה בתלייה עד שיתקיים התנאי, או שיבא בענין דבר שלא יוכל לקיימו, ואותו שאין החיוב עליו אין בידו לא חזרה ולא עכוב, וזהו עקר בדין זה שעליו ראוי לסמוך. ובסוגיא זו כשהקשה מורצה אחד מהם לחזור משניהם הוא מקשה, שהרי בתנאי אין אחד מהם יכול לחזור.

ואם מחלה לו ההשלמה כתבו רבותי שהוא כקיום תנאי ומקדשת גמורה, אלא שצריך עדים במחילה, ואף על פי שבפרק קורדיקוס (גיטין עד, ב) אמרו בהדיא בכיוצא בה שהמחילה אינה קיום תנאי, לא אמרוה אלא בגט ומשום דלצעורה איכוון, אבל במקום אחר שאין הכונה אלא משום הרוחה המחילה קיום תנאי הוא, וכמו שאמרו קונם שאי אתה נהנה לי אם אי אתה נותן לבני כור של חטים שיכול לומר הריני כאלו התקבלתי.

וגדולי פרובינצה כתבו בחבוריהם (בעל העיטור מאמר ג אגב יד, א) כדעת חכמי ההר, רצוני לומר שאם אמר הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי מאתים זוז שיכול בעל התנאי לומר איני רוצה ויתבטל הכל, ומביאים ראיה ממה שאמרו בפרק קורדיקוס (גיטין עד, ב) הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי מאתים זוז ונתנה לו מדעתו

מגורשת, בעל כרחו אינה מגורשת, ולמה צריך שיתקיים התנאי מדעתו. וגדולי הדור תמהים עליהם שהרי לשון אחר אמרו שם בין מדעתו בין בעל כרחו מגורשת, והלכה כלישנא בתרא, אף על פי שהקשה בה רב פפא ודילמא אפילו בפניו דוקא מדעתו, כל דילמא דחיייה הוא, ועוד שהרי מכל מקום הלכה כרבא שאמר שם דנתינה על כרחו היא נתינה, אלא שעקר הדברים שהכל ביד אותו שעליו לקיימו, אם ירצה יקיים על כרחו של שני ואם אינו רוצה לא יקיים ויתבטל המעשה מאליו, או יעמוד בתלייה עד שיקיים או שיגיע שם דבר שלא יוכל עוד לקיימו על הדרך שביארנו.

וכן כתבו בדרך זה על מה שתמהו רבים שם על גדולי הפוסקים (הרי"ף) שלא הביאו לשונות אלו בהלכותיהם, ותירצו הם שטעם השמטתם מפני שאותו משא ומתן האמור שם בנתינה על כרחו אם היא נתינה אם לאו לדעת רבנן הוא, שסוברין (גיטין עה, ב) שכל עכבת תנאי אף על פי שאינו ממנה הוי עכוב ואינו גט, כעל מנת שתניק את בני שתי שנים ועל מנת שתשמישי את אבא שתי שנים, ומת הבן או שאמר האב אי אפשי בשמושיך שלא בהקפדה, כלומר שלא אמר כן מצד הכעסה שתהא היא מכעיסתו, ורבן שמעון בן גמליאל חולק לומר שכל עכבה שאינה ממנה אינה עכבה והוי גט, והילכך לדעת רבן שמעון בן גמליאל שהלכה כמותו אין לשאול אם היא נתינה אם לאו, שאפילו תמצא לומר שאינה נתינה הוי גט הואיל והעכבה אינה ממנה, והילכך אף בנדרון שלפנינו כל מעשה שיש